

WORD ME CIK MANYEN

Ki Bot
J.C.Choate

Lucoc Gubedo
World Literature Publications
Winona, Mississippi

© Copyright, World Evangelism Publications

Printed **2024 - 8000** copies - **Acholi** - Uganda & South Sudan

InDesign Layout: Shane Fisher

Translating and Proofreading Team:

Oyoo Nixson Morris

Contact:

Oyoo Nixson Morris

Mailing address:

Country: Uganda

Northern Current district of residence

Adjumani Pagirinya Village

Pagirinya Church of Christ

Email: nixsonmorris@gmail.com

Phone no.: +256782918861

WhatsApp no.: +256786666444

Funded by:

World Evangelism Publications

Websites:

www.worldevangelismmedia.com

www.worldevangelismlibrary.org

www.gospelgazette.com

www.worldevangelism.org

Introduction

Lukricitayo myero guwor Lubanga. Adada gin ducu gibiye i man. Lapeny madit icawa man, kadibed, ni tye: Ngat mo twero Woro nining? Me gamo lapeny magi kare ducu, ber twatwal ka wadok i gin acoya me cik manyen. Man

aye ngo ma wateme me timone i pwony magi. Ka i twero bino kacel dok i kwa-
no kwedwa, adada wa bibedo ki kero me niang kit Woro ma Lubanga mito ki
bot wan ki acel acel.

Lubanga dong omiyo ki wan lokke dok i lok meno en onyuttu mitti ne.
Man tye atir kadibed ni en tye kalok bot wa pi tam me nilarre, kanica, kwo pa
Lukricitayo, nyo Woro. Kit macalo en dong omiyo lok acel bot jo ducu, dok lok
meno nyuttu nimito ma rom pi ngat acel ki jo duccu, ki dong kit ma Rwot tye
ka keme ki two ma rom (two me bal), ki lageng acel keken me two meno (kwena
maber pa Kricito), dong en larro jo duccu niwok ki i winyo kwena maber, kun
medo luwiny i Kanica, dong Lukricitayo ki lego gin duccu me Woro En, dong i
nenon matut tye ni En penyoy jo ducu me Woro i yoo marom dok adada En timo.

Omyero obed tye ento Woro acel keken i karen i wilobo dok meno omye-
ro obed kit ma Rwot onyuttu kwede i Lokke. ka woro twero bedo mapol ento
jo duccu ma gi Woro labongo keto pi kama gin rwatte iye omyero gubed ka
Woro i yoo ma rom. I kit mukene, ka ngatmo ocito i kabedo acel me Woro ci
en binongo gin ka Woro i kit yoo ma gin Woro kwede i kabedo meno. Me cito
i kabedo mukene me Woro, en binongo gin ka Woro i yoo marom, dok tye
kumeno i kabedo mapol me Woro i twok lobo duccu. Ento meno pe tye atir i
kare man. Dull acel gi Woro i yoo acel dok dull mukeneni gi Woro kadibed i
yoo mapat, dok tye kumeno. Anga ma tye atir i yoo man dok anga ma pe atir?
Piman kany aye kama dong gin acoya bino iye. Watwero ngeyo maber kit Woro
ma Lubanga mito ka wacito i lokke. Dong ka wa ngeyo gin ango ma en mito
ki botwa ci dong omyero wadok iye. Me mede anyim, kadi ka wanongo acel
onyo mapol ma gitye ka woro Rwot ma pe rwatte ki mittine ci omyero waketgi
macalo luworo ma lugoba. Me niang, wakwano i Tic pa lukwena 17 ikare ma
jo me Athens onongo gitye ka Woro ento onongo gitye katimone i kwiya piny.
Dok aye, Rwot owacci twere me woro i kit pa dano macalo adwogi me lubo kit
ki cik pa dano. Man bedo ada, dok waneno aye ni tye yoo ma atir ki yoo ma pe
atir me Woro. Ber pa tye wa i kwan man tye me niang yoo ma atir, yoo acel ma
atir me Woro, dong me neno kit me Woro wa inge meno. Kekenne ka wa tye ki
tek cwiny ni wa tye ka Woro Lubanga i Cwiny ki ada.

J.C. Choate
Church of Christ
Winona, Mississippi
January 23, 1983

BOC MA TYE IBUK

PWONY ME ACEL [1] Tyenlok me woro.....	5
PWONY ME ARIYO [2] Luworo.....	8
PWONY ME ADEK [3] Gin awora wa.....	11
PWONY ME ANGWEN [4] Kit me woro.....	15
PWONY ME ABIC [5] Woro pa lukricitayo macon.....	18
PWONY ME ABICEL [6] Nino me woro.....	22
PWONY ME ABIRO [7] Kit yoo me woro.....	25
PWONY ME ABORO [8] Pwonnye me Baibula.....	28
PWONY ME ABUNGWEN [9] Lega.....	32
PWONY ME APAR [10] Wero wer.....	35
PWONY ME APARACEL [11] Camo kom pa Rwot.....	39
PWONY ME APARARIYO [12] Miyo mic.....	42
PWONY ME APARADEK [13] Bedo I kacokke.....	46

PWONY ME ACEL [1] **TYEN LOK ME WORO**

Tyen lok Woro kit ma kitiyo kwede i Baibul tye me tic, pak, woro, miyo deyo, ki dong me lworu Lubanga. Wek obed ma tyenloke tye, omyero ki dyer Kun wok ki i ngat ma kwiri pi jo mukene kit macalo ki ye ki ngat acel ma ki wore. Ento wek kong dong waneno macek.

1. Wa Woro kun wok ki i tic.

Piman tyen-lok tic gonye ni latic pire, yeyo, tic, woro, ki mukene mapol. Baibul nyuttu latin pa Lubanga macalo latic, kun Rwot aye bedo laditte. Paulo onyutte kene macalo latic kare ki kare. En owacci, “Paulo en latic pa Yecu Kricito, ma Lubanga olwongo me bedo lakwena, ka dong gimiyeye tic me tito lok me kwena maber ma oa ki bot Lubanga” [Jo Roma 1:1]. Petero ki Yakobo gutiyo kit meno i 2 Petero 1:1 ki i Yakobo 1:1. Gin onongo gitye ka wacco ni ngo i man? Onongo gin gitye kalok ni onongo dong gi tye ka woro Rwot, kun gi mine duccu bot En. Wan bene omyero watim kit meno. Paulo odiyo cwinygi, “kombedi dong gigonyowu woko ki i opii me bal, dong wudoko opii pa Lubanga, gin ma wunongo en aye ni wudoko dong jo maleng, agikine en kwo ma petum” [Jo Roma 6:22].

Dong me neno kit tic ma Rwot mito, ci omyero waneno dong ki i wang dull me gin acoya magi; “kun atiyu ki Rwot ki mwolo ducu, ki pig wang, ki ayela mupoto i koma pi lujudaya ma gupiro lok i koma” [Tic pa lukwena 20:19]. “pe wuwek dano gulok i kom gin maber kitung botwu nongo obedo gin marac, pien ker pa Lubanga pe telokke cam ki mat, ento kit ma atir, kuc, ki yom cwiny ma Cwiny Maleng miyo, dano ma tiyo tic pa Kricito kit meno aye yomo cwiny Lubanga, dok bene dano gipwoye. Myero dong watamo pi gin ma kelo kuc ki gin ma dongo niyewa i kinwa kekenwa” [jo Roma 14:16-19]. “komwu obed mit, labongo wac kom, wubed lyet wa i cwinywu, kun wutiyo bot Rwot macalo luticce” [Jo Roma 12:11].

Malubbe ki tic wa, Paulo ocoyo ni, “pimeno, utmegina, abako dogu botwu pi kica pa Lubanga, wumine kenwu macalo gitum makwo ma gityero bot Lubanga, gin maleng ma yomo cwiny Lubanga; ma en aye woro me cwinywu” [jo Roma 12:1]. “wuti ticwu ki cwiny maber, macalo wutiyo bot Rwot, ento pe wutiyo bot dano ni gunen wek gupwowu” [jo Epeco 6:7]. Rwot oloko ki Kanica ma tye me Tuatira, En owacci, “angeyo ticci duccu, mar ma itye kwede, niyeni ki ticci me konyo dano ki kit ma idiyo kwede cwinyi. Angeyo ni ticci ma kombedi itye ka tiyone kato me kare mukwongo ca” [Niyabo 2:19].

I kare duccu waloko i kit tic me Woro. Man tye kakare, i meno watye ka tiyo tic bot Rwot. I yoo mukene, kwo wa duccu waketo katic bot Luban-

ga, dong iyoo man waketo kwo wa duccu ka Woro En. Dong watwero keto genwa nining pi woro Rwot i ceng cabit, onyo ki i kwowa, kape wamwole dok watiyo pire?

2. Wa Woro Rwot Niwok Ki I Pako En.

I kare ma Paulo ki Cira onongo gitye i mabuc, gin acoya wacci, “ento i cwiny dyewor Paulo ki Cira gubedo ka lega ki ka wero wer bot Lubanga ma lumabuc bene giwinyogi” [Tic pa lukwena 16:25]. Lok i kom kit macalo Rwot ominiwa gum, ki dong ticwa bot En, Paulo ocoyo ni, “wan lujudaya ma wan aye jo mukwongo bedo ki gen i kom Kricito, myero wami dano gupak deyo pa Lubanga” [jo Epeco 1:12]. Dok wakwano ni, “dong wamiyu pak wa bot Lubanga i kare duccu macalo gitum ma gityero bot Lubanga kun wawok ki bot Yecu, meno aye pwoc ma wamiyo ki dogwa ka watucco nyinge” [jo Ibru 13:15]. Petero owacci, “wek ginen niyewu, kace tye niye me ada. Pien kadi jabu ma gitemo ki mac pe ri nakanaka, ento niyewu pire dit kato jabu, dok bene bikelo botwu pak ki deyo ki woro i kare ma Yecu Kricito binen iye” [1 Petero 1:7]. “ka ngatmo tito lok myero otit macalo lok mua ki bot Lubanga; ngatma miyo kony oti macalo ngatma tiyo ki tek ma Lubanga omiyo; wek dano guket deyo i kom Lubanga i yoo duccu pi Yecu Kricito. Deyo ki twero bedo mere nakanaka amen” [1 Petero 4:11].

Omyero wapak Rwot i nino duccu ki i ticwa ducu, i jami duccu ma watiyo dok waloko, ento makato ducu ka wabino kacel i nino me Woro pa Rwot, watimo magi pi tyenlok me pako Rwot. Wapako en nicake ki i tyewa, ki tyenlok ma atir me bedowa kunu, ki dong i ticwa ma watimo ka watye kunu. Cwinywa omyero obed mamwol, dong niwok ki i pwonywa, lega, wer, mic, ki camo kom pa Rwot, omyero wapak En. Dong watwero pake nining ka wakwero timone?

3. Wa Woro Rwot Ki i Keto Deyo i Kome.

Kricito owacci, “wek dano duccu oket deyo i kom Wod, macalo giketo deyo i kom Won. Ngat ma pe keto deyo i kom Wod, pe keto deyo i kom Won ma ceng oore” [Jon. 5:23].

Paulo ocoyo ni, “woro ki deyo obed nakanaka bot Kabaka ma loyo kare duccu, ma pe too, ma pe nen, en Lubanga acel keken. Amen” [1 Temceo 1:17]. En Rwot aye ma olarrowa, ma omedowa gum, ma en miyowa gen pi kwo maber, dok en Rwot ma omyero ogam deyo wa.

4. Wa Woro Rwot Ki i Miyo Deyo Bote.

Miyo deyo teloke ni ilo, woro, pako. Man aye i gwoko wilok wa ma lubbe ki tyenlok me woro. Ento wek kong dong wanen gin acoya ma kiketo i

lok man; “wek wuribbe kapako Lubanga Won Rwotwa Yecu Kricito ki dwan acel” [Jo Roma 15:6]. “Dong giwilowu awila ki wel, meno myero wumi komwu oket deyo i kom Lubanga” [1 Jo Korint 6:20]. “Ento ka giketo can i kom dano mo pi bedo ngat muye Kricito, lewic pe myero omake, ento omi deyo bot Lubanga pi lwonge ki nying meno” [1 Petero 4:16].

Omyero obed mittiwa i kwo me nyutte bot Lubanga, me pako en, me ilo ki me miyo deyo i nyinge, me kaka kwanyo banya pi kwo wa. Me poro ki en, wan pe wagin-mo. Tyenlok me gurewa i nino pa Rwot tye me kelo tamwa weng i kom en, ki dong me woro.

5. Wa Woro Rwot Ki Miyo Woro Matut.

Lubanga aye Lacwecwa ki Kricito aye lalarwa. Omyero wawor gin. Omyero wawiny gin. Omyero walub gin. Omyero wamwole i nyim gin. Omyero wanyut woro matut bot gin. Jabuli owacco i kare macon ni, “en leng dok myero gilwore” [Jabuli 111:9]. Dong lacoc me Ibru owacci, “pi meno omyero wapwoyo Lubanga, pien dong wanongo ker ma pe twero yenge, dok bene myero wa woro Lubanga i yoo ma twero yomo cwinye, kun bene wamiye deyo ki lworo” [Jo Ibru 12:28].

Keken ni ka wamaro Rwot, wa mwole i nyime ki winy, ki cwiny me pwoc me bino bote, ka wek adada wami cwinywa ki tipuwa bot Lubanga i woro ki pak. Dong omyero adada wapwo ngo ma Paulo onongo tye kaloko i kare ma en owacci, “gin duccu ma wutiyo, kadi ki i lok nyo i tic mogo, wutigi i nying Rwot Yecu, kun wumiyo pwoc bot Lubanga Won wok ki bote” [Jo Kolocai 3:17].

Jo mapol gicito ka woro kun aa ki i kit onyo ki i dic pa ngatmo. Jo mapol bene gicito ka woro ma lubbe ki kare, ento bene dok pe giworo. Man aye jo ma pe guniang tyenlok me woro ki dong kare duccu pe ginongo ginmo ki iye.

I anyim, ka wa woro, omyero ki tim weng ki keto cwiny ma atir, ki miyo pwoc, cito i nyim Rwot i woro ki deyone weng pi kombedi ki pi naka. Ka waniang me woro en ki tyenloke, wabi mito woro en. Dong bibedo me tyenlokmo botwa ki bot en ma ki wore.

LAPENY

1. Mii lok wa me pwony man.
2. Tit tyenlok me woro.
3. Wek obed ma gonye atir, omyero kiket nining?
4. Tyenlok me tic gonye ni ngo?
5. Latin pa Lubanga twero bedo latic nining?
6. Paulo, Petero ki Yakobo onongo gitye lutic?

7. Kit tic ango ma Rwot mito?
8. Mii wang dull me gin acoya i man.
9. Pingo waloko lok woro me bedo macalo yoo acel me tic?
10. Watwero woro Rwot ki yeyo mapat ki mwole?
11. Nywak wang dull mogo me gin acoya ma pwonyo wa ni omyero wapak Rwot.
12. Watwero pake nining?
13. Twere mono me woro Won labongo woro Wod?
14. Pingo omyero ki wor Rwot?
15. Tit tyenlok me ilo malo.
16. Mitti wa i kwo omyero obed ningo?
17. Tit tyenlok me gurre wa i nino me woro pa Rwot.
18. Anga ma laket wa? Anga ma lalar wa?
19. Dong omyero wadok botgi ningo?
20. Nying anga ma myero ki pak?
21. Coo jo Kolocai 3:17.
22. Pol pa dano giworo woro nining?
23. I yoo ma nining ma myero wabin iye i woro?

PWONY ME ARIYO [2]

LU-WORO

I gin aketa ducu pa Lubanga, tye en acel ma twero woro en dok meno obedo dano. Lubanga ocweyo dano pe ki kom keken ento ki tipu wa ki ngec bene. Ki kwiri ci dano twero bedo angonya me woro Lacwec onyo en twero yero me kwerone woko. Ka dano oyero me woro Lubanga ci en adada nongo opore i pak ki mwolo.

Dano aye tye gin makwo me woro. En obi woro gin mo onyo ngat mo. En otimo man kare ki kare dok kare ducu en pwod bitimo ne teki mere pwod cawa tye ma cung. Pi kare ma okato ki kare ni dano ki ngeyo pi gungu piny i nyim jami ma gitamo pire. Magi tye iye dwe, lakalatwe, godi, kulu ki dong gin aketa mukene mapol.

En bene obedo ka gungu piny i nyim gin acalla ma dano oyubbugi ni-wok ki i kom got, yen, ki nyonyo. Ento ka dano myero owor ci mite ni omyero kinyutte bot Lubanga ma oketo en ni ka kicuk cwinye me wore. Adada, Lubanga yenyo kit jo meno me wore.

Yecu opwonyo ni, “ento kare bibino, dok bene dong oo, ma ka jo ma woro i ada gibi woro Won i cwiny ki ada, pien Won yenyo jo macalo meno pi wore. Lubanga en cwiny, jo ma wore omyero guwore i cwiny ki ada” [Jon

4:23,24]. Dong pwod pe oromo pi ngatmo me woro, ento wek woro ne ki gam, ci omyero ocit atir bot ngat ma opore ki dong omyero ki ti i cwiny ki ada. Kong dong watamo i ngo ma man nyuttu ki mitte.

01. Jo ducu omyero gunge pi ada ki Lubanga makwo. Gin acweya ducu nyuttu lakette. Man pe i twero kane ki iye, ki ngec ducu pa dano, ka waye ada me lok, obi kelo wa me bino i agikkine. Ento wangeyo ni Lubanga acel ma ada dok kwo, en aye Lacwec [Acakki 1:1].

02. Ka Lubanga aye lacwe jami ducu, dok tye ki dano me wore, ci ada da en dong onyuttu mittine bot dano. Dok en otimo. En otimo man niwok ki i Baibul. Ki titiwa ni jami ducu ma ki coyogi ma dok i kom Kricito ki coyogi ni myero waye [Jon. 20:30,31].

Me mede anyim, gin acoya ducu ma yam gicoyogi, gicoyogi pi teko pa cwiny pa Lubanga [2 Temceo 3:16,17].

03. Dong kit macalo Lubanga oloko ni, dok ki coyo pire kun tye manonge i pot karatac me Baibul, dong tye ma yot bot dano me bino iye, niang iye, dok ye iye. Yecu ocikko lukwena ne ni gucit i wilobo ducu ka tuccu kwena maber bot gin aketa ducu [Marako 16:15,16]. Pe meno keken, ento pi jo ma kec ki orwo pii nekogi pi bedo jo ma kitgi atir i Lubanga pien gibimiyo giyeng [Matayo 5:6]. Ki doki, ki waciwa ni jo ma tye ki cwiny me jolo Rwot ni ibi miyo botgi twer onyo gum me bedo litino pa Lubanga [Jon 1:12].

04. Kace ngatmo okwano dok opwonyo lok pa Lubanga, ci niye bino i cwinye [Jo Roma 10:17]. Ki i kom ngec ki niye, ci tele me ye i lok pa Rwot ma kelo nilarre [Tic pa lukwena 2:38, Tic pa lukwena 17:30, Jo Ibru 11:6].

05. Niwok ki i yeyo, en bilarre ka ki mede i Kanica pa Rwot kama kombedi dong en tye iye lakricitayo [Tic pa lukwena 2:47, Tic pa lukwena 11:26].

06. Macalo dul me Kanica dok ki macalo lakricitayo dong ngatmo ki yubbe me woro Rwot kit macalo dong otimo. Ma pwod pe kare man oromo, ngatmo onongo pe twero woro ma lubbe ki gin acoya. Wakwano ni, “wangeyo ni Lubanga pe winyo lubalo, ento ka ngatmo woro Lubanga, dok tiyo gin ma en mito, Lubanga winye” [Jon 9:31]. Ket, jami ariyo ma pigi tego ma ki nyuttu ma pwod ngatmo pe geno pi winyo lok pa Rwot. Me acakki, en myero obed ngat ma woro Lubanga, ki me ariyo, i ada, myero en obed dano ma cung i ada kun en obedo ka tiyo ada me lok pa Rwot. Man kelo wa i ribo wat ma tye atir ki Lubanga, onyo wat pa Wod ki Won, onyo bedo lakricitayo ki dul me Kanica pa Rwot.

07. Macalo lakricitayo dok dul me Kanica pa Rwot, pwod tye jami mukene ma mite pi woro Lubanga i cwiny ki ada kawek ki jol woro ne. Meno

gonye ni woro omyero kiket i yoo me kit ma atir. Meno, omyero ki tim ki i cwiny, ki mwolo ducu, i ada ki woro madit. Meno mito ada me cwiny wa, ki keto cwiny i tam pa ngatmo i kom ngo ma en tye ka timone. Laworo pe twero bedo ki mitti me citto ka woro labongo tamo ngo ma en ibi timo. Man twero bedo me nyero. Dong me agiki, woro myero ki ketgi ducu i ada. Man gonye ni myero obed mupore ki pwoy me lok pa Lubanga.

Kombedi dong lapeny tye ni ngo ma Rwot opwonyo? Ka wamede ki pwoy me wa ci wabi nongo ni man tye iye pwoy me Baibul, lega, wero wer, kom pa Rwot, ki miyo mic wa. Me mede anyim, mitte ni myero obed i nino ma Rwot oye. Kombedi dong pe kelo apokapoka i kom kit ada pa ngat acel acel ma twero bedo nikwanyo ka worone tye ma lubbe ki ada, ka peke ci no tye ma lubbe i kit pa dano. Dok, kadibed ngat mo olup pwoy pa Rwot i waraga ka obino i kit yoo me woro, ka woro pe tye i cwiny onyo ki niang, ci nongo tye i kit pa dano. Lubanga opoko kit ma en mito ni ngat acel acel owore kwede dok myero kiket ma opore ki ada.

08. Laworo myero obed i kabedo ma opore [Kanica pa Rwot], kun keto i ada me woro ma Rwot oloko pire ni, dok ki jo ma atir, ka wek woro ne ki jol. Nywako karacel kany pire tye matek. Lakricitayo me ada pe twero woro karacel ki dul pa ludinni me Kanica ma opoke mapatpat onyo dul pa ludinni mapatpat, pien worogi dok pat tutwal ki ma pwod kiloko pire ni. Lakricitayo ma ada, dok dul me kanica pa Rwot, pe twero woro Lubanga ma lubbe ki gin acoya i ceng abicel. En petwero woro karacel ki jo ma gipwonyo yeyo me kit pa dano, ma giwero ki jami agoya, ma gilego pi Kanica ducu, ma pe gitye ki kom pa Rwot i ceng cabit ducu, dok jo ma acel me apar gi ki mic me tyer gi gimiyo me kelo goppa. Paulo owacci, “pe wuribbe i tic mo ducu me piny macol ma pe konyo, ento wunyut kit tic meno woko kamaleng” [Jo Epeco 5:11]. Ma lubbe ki lupwoy me lugoppa, Jon ocoyo ni, “pien ngat ma omote nongo oribbe kwede i ticce marac” [2 Jon 11]

09. Laworo kikome. Kadibed ni laworo petye ma opong, meno pe miye kare me kwo kit ma en mito. Wek en owor Rwot ci myero en oa woko ki i kom kwone ki jami ducu maraco ma en timogi [Yakobo 5:17], dok otute me bino bot Rwot i woro ki cwiny me ada, kom maleng, ki cwiny me mwolo.

In ibedo laworo ma nining? Awene ma in i woro woro? Tye luworo mapol, ento manok aye luworo me ada. Pol jo mukene ni giworo ngat ma pe opore onyo giworo i yoo marac. Bed ki gen ni ka i tye ka citto ka woro ci myero obed atir bot ngat ma opore dok i yoo ma atir dok myero i bed dano ma Lubanga mito ni owor en.

LAPENY

1. Anga ma en acel keken ki i kin gin acweya pa Lubanga ma twero woro Lacwe en?
2. Lubanga ocweyo dano ningo?
3. Ngo ma dano twero moko tame iye?
4. Awene ma Lubanga ki wore?
5. Dano obedo gin ango?
6. Mii jami mogo ma dano gubedo kaworo ne i kare ma okato angec.
7. Nga ma Lubanga yenyo ni owore?
8. Kwan Jon 4:23,24 ci i tit tyenloke.
9. Anga ma citto bot Lubanga?
10. Coo Acakki 1:1.
11. Lubanga onyuttu mittine bot dano?
12. Otimo man nining?
13. Kwan Jon 20:30,31 ki 2 Temceo 3:16,17.
14. Pingo Lubanga mito ni dano gunge mittine?
15. Twere mono ki dano me ngeyo mittine?
16. Anga ma Rwot mine twero me bedo litino pa Lubanga?
17. Niye bino nining i cwiny dano?
18. Niwok ki i ngo ma dano twero nongo ki larre?
19. Anga ma kiyubbu me woro Rwot?
20. Lubanga winyo luballo? Pingo ku?
21. Kit yoo acel ango me ribbo wat ki Lubanga?
22. Tyenloke ni ngo me woro i cwiny ki ada?
23. Kakwene ma myero ngat mo obed iye ka woro Rwot?
24. Pingo nywako kacel pire tek?
25. Mii jami ma lakricitayo me ada pe twero timo gi?
26. Laworo twero bino bot Rwot ningo?
27. Luworo me ada gitye mapol?

PWONY ME ADEK [3] GIN AWORA WA

Nicakke ki i cwec, dano guworo jami ducu ma tye piny i te ceng, dok bene wa ceng kikome. Tye dull milyon pa lubanga ki lubange mapol i twok lobo. Oddi madongo me woro kigedo gi ki jo ma lubbogi, kun dano mapol ginen ma cwiny gi pe yom i kom dinni gi ni. Pingo? Ngo marac?

Jami marac obedo gurre pa dano ma nongo pwod peya gubino i yeyo i Lubanga acel me ada ma kwo. Kricito onyutu bote, ka en owacci, “Lubanga

en cwiny, jo ma wore omyero guwore i cwiny ki ada” [Jon 4:24]. Lubanga dong omyero obed gin awora pa dano. Nikwanyo ka en oniang man dok otiro woro ne bot en ci binongo kuc ki bedo angonya me tipu ma en obedo ka yenyo pire pi kare malaci.

I pwonye wa ma cekki, wamito niang Lubanga obedo anga ki pingo wa wore.

1. Lubanga obedo lacwe jami ducu.

“I acakki piny Lubanga oketo polo ki lobo” [Acakki 1:1]. Twero bedo me pyem ni Baibul tye ka loko man, ento ngo ma nyuttu ni tye? Lokke ci i nen i ngeti ngo ma Lubanga ocweyo. Wilobo ki jami ducu ma tye iye tye macalo lanyut me tye pa Lubanga. Pe tye gin mo ma twero bino ki i kom gin ma peke, dong ngat mo myero obed laketo. Daudi owacci, “polo ki jami ducu ma tye iye gibi nyuttu deyo pa Lubanga, dan polo bene nyuttu tic me cinge” [Jabuli 19:1]. Anga ma twero kwero meno? Anga ma bikwero ne?

Lubanga ocweyo laco ki dako i kom calle kikome, “Lubanga owacci wek wacweyo dano ma gical ki wan, wek gin aye gulo rec ma i nam, ki winyo me polo, ki lee ma paco, ki wilobo ducu, gulo bene gin ducu ma lak alaka i wilobo. Lubanga ocweyo dano i kit calle kikome, ocweyo laco ki dako” [Acakki 1:26,27]. “Ci Rwot Lubanga ocweyo dano ki apwa me ngom, okutu yamo me yweyo i ume, dano odoko gin ma kwo” [Acakki 2:7].

2. Lubanga ocwalo Wode Yecu Kricito me larro dano ki i kom bal gi.

Ma lubbe ki tyenlok me bino pa Rwot, wa kwano ni, “pien Lubanga con omaro lobo kumeno, omiyo iye Wode acel keken, wek dano ducu ma ye en owek to, ento obed ki kwo ma pe tum. Lubanga pe ooro Wode i lobo ni ongol kop i kom lobo, ento wek lobo olarre pi en” [Jon 3:16,17]. Paulo ocoyo ni, “ento Kricito yam oto piwa i kare ma pud wan lubalo, meno nyutu kit mar ma Lubanga maro wa kwede” [Jo Roma 5:8]. Dok owacci, “man ber, dok Lubanga lalarwa bene pwoyo. En mito laro jo ducu, dok mito ni jo ducu gunge lok me ada” [1 Temceo 2:3,4]. I larre wa, en ocoyo ni, “pien pi kica ne omiyo en olarowu pi niye. Man pe otime pi ticmo ma wun wutiyo, meno obedo mot pa Lubanga gire. Pe otime pi ticwu mo, mumiyo ngatmo owek wake pire” [Jo Epeco 2:8,9].

3. Lubanga omiyo wa gum ducu, I kom wa I cwiny.

Yakobo ocoyo ni, “pien kit gin ducu maber, ki mot ducu mabeco tutwal ma gimiyowa, a ki malo, a ki bot Lubanga Won bino piny, ma en aye Won gin ducu ma ryen i polo, ma pe tye ki aloka loka mo, dok tipu mo ma nyutu lokkene bene pe” [Yakobo 1:17]. Paulo owacci, “myero gipwo Lubanga, Won Rwotwa Yecu Kricito, pien i Kricito dong omiyowa kit gum me cwiny ducu

ma tye i polo” [Jo Epeco 1:3].

4. **Lubanga tye acel ma ada dok kwo.**

I lok i acel pa Lubanga, Paulo otuccu ni, “Lubanga bene tye acel ma en aye Won dano ducu. En loyo jami ducu, tiyo i gin ducu, dok bene tye i gin ducu” [Jo Epeco 4:6]. En omede ni, “pien Lubanga tye acel, ngat ma ribo Lubanga ki dano bene tye acel, ma obedo dano, en aye Kricito Yecu” [1 Temceo 2:5].

5. **Lubanga en cwiny.**

Dong wakwano i Jon 4:24 kama kiketo kama leng ni Lubanga en cwiny. I yoo mukene, Lubanga pe kom ki remo. En pe nen. En pe jami tic. Ka dong waniang ni en obedo cwiny, ci dong wabi ngeyo en maber i kit macalo wabi tamo i kome me bedo kamukene ma petye i rwom pa dano.

6. **Lubanga en mar.**

Jon otucu ni, “ngat ma pe ki mar, nongo en pe ngeyo Lubanga, pien Lubanga aye mar. Gin ma yam nyutu marre botwa en ene, Lubanga ocwalo Wode acel keken i lobo wek omi wabed kwo pire. Man en aye mar, pe ni wan wamaro Lubanga, ento en aye omaro wa, ci ocwalo Wode me bedo gin me kwanyo bal woko ki i kom wa. Lurema, ka Lubanga dong omaro wa kit man, wan bene omyero wamarre kekenwa” [1 Jon 4:8,11]. En dong owacco ni, ka wape ki mar, ci pe wangeyo Lubanga, pien Lubanga onyutte botwa niwok ki i mar.

7. **Lubanga tye makwo tin.**

Petero otucu Kricito ni en aye Wod pa Lubanga ma kwo. [Matayo 16:16]. Paulo oloko i kom kanica pa Lubanga ma kwo. [1 Temceo 3:15]. Doki, oloko i kom jo ma guloke ki i kom gin acalla me ye ki me tic pi Lubanga ma kwo. [1 Jo Tecalonika 1:9]. Jo mukene guwacci Lubanga oto, kun gin aye guto ki i cwinygi. Lubanga tye. Kricito opwonyo ni, “en pe Lubanga pa jo muto ento pa jo ma kwo” [Matayo 22:32].

8. **I Lubanga jami ducu twere.**

I kare ma Yecu Kricito oloko ki dano pi nga ma twero larre, owacci, “ki bot dano man pe twere, ento ki bot Lubanga jami ducu twere” [Matayo 19:26].

9. **Pe tye gin mo ma ber kono Lubanga keken.**

“Yecu owacci, pingo ilwonga ni aber? Pe tye dano mo maber, Lubanga keken aye ber” [Marako 10:18].

10. **Pe tye ngatmo ma oneno Lubanga.**

Jon ocoyo ni, “pe tye ngatmo ma yam oneno Lubanga, Wod acel keken matye i kor Won, omiyo Won ogene” [Jon 1:18].

Watwero mede anyim kun wangeyo ni Lubanga pe obedo lapok kin dano [Tic pa lukwena 10:34,35], ni ingeyo tic ducu nicakke wa i acakki me

lobo [Tic pa lukwena 15:18], ni ibi ngolokop i kom dano pi gin ma gitiyo i mung ma miyo Yecu Kricito aye ngolo kope [Jo Roma 2:16], ni i miyo kwo ma pe tum [1 Jon. 5:11], ki mukene mapol.

Lubanga ma waloko pire ni ngeyo jami ducu, neno jami ducu, winyo jami ducu, en tye kaducu cawa ducu, en tek dok labongo acakki wa ki agik-kine. Pe tye ngatmo ma kiporo ki en. En lacwe jami ducu. En acel ma myero ki wore, ki pake, ki miye mwolo dok ki miye deyo pi kombedi wa pi naka. Lubanga mito worowa ento pe diyowa me mwole bote. Pi jo ma yero me timo meno gin bene gibi miyo gin gum ma lubbe kit meno.

Dong, en pe biye kit woro mo keken. Ka wabi cito kawore ci myero obed i kit ma mege dok pe i kit ma megwa. En nyutu kit woro ma en mito i gin acoya ne dok wabi cito ka neno man i pwonyewa ma olubbo.

LAPENY

1. Ngo ma ongene ma dano obedo kaworo ne?
2. Tit ngo marac ki dull dinni pa dano mapol.
3. Coon Jon 4:24.
4. Anga ma myero obed gin awora pa dano?
5. Coon Acakki 1:1.
6. Coon gin acel ma nyutu tye pa Lubanga?
7. Ngo ma nyutu deyo pa Lubanga?
8. Lubanga ocweyo laco ki dako nining?
9. Pingo Lubanga ocwalo wode i lobo?
10. Coon Jon. 3:16,17.
11. Anga ma oto pi wan?
12. Wa larre nining?
13. Gum wa ducu aa ki kwene?
14. Kwan jo Epeco 1:3.
15. Ngo ma Paulo owacco i bedo acel pa Lubanga?
16. I twero tito Lubanga nining?
17. Tit tyenlok ni "Lubanga en mar".
18. Lubanga tye makwo wa tin? I yoo ma nining?
19. Jami ducu twere ki bot Lubanga?
20. Anga ma atir?
21. Ngatmo tika dong oneno Lubanga?
22. Lubanga lapok kin dano?
23. Anga ma bingolo kop i kom lobo?
24. Tit kit mogo pa Lubanga.
25. Kit woro ma nining ma Lubanga mito?

PWONY ME ANGWEN [4] KIT ME WORD

Ka wakwano i buk me cik manyen, watye ki kit woro adek ma kiloko pigi. I pwonywa man wabi neno ki acel acel. Wabi timo man wek wiwa opo me ngeyo ni watye ki kit woro ma kato acel ma kiketo i gin acoya. Dok kit meno bene wabi kwano kit woro mapat pat magi me niang mani ma Rwot mito ni wan wabed iye. Ka me agiki, wabi ye man me kelo wa ni pien dano ma gitye i nget wa twero bedo ni gitye ka woro, man pe nyutu ni worogi Lubanga ye iye.

1. Gin acoya oloko i kom woro me kwiya piny.

“I kare ma Paulo tye ka kurogi i Atene, ka oneno gang meno opong ki cal jogi, ci olyeto cwinye mada. Obedo ka laro lok ki Lujudaya ki jo ma giworo Lubanga i kacokkegi, ki i cuk bene ki jo ma en rwatte kwedgi jwijwi. Luryeko mogo me dul pa Luepikurea ki Lucitoiki bene gurwatte kwede. Jo mukene guwacci, “lalok atata-ni temo tito lok i kom gin ango?” Jo mukene guwacci, “en nen calo tito lok i kom jogi mogo ma welo,” pien nongo en tye ka tito lok me kwena maber i kom Yecu ki i kom cer i kin jo muto. Ci gimake gitere i nyim coke ma yam rwatte i wi got ma gilwongo Areopago, kun giwaco ni, “wamito ngeyo kit pwony manyen ma ikelo-ni, pien in dok ikelo lok ma welo twatwal i itwa, ci wamito niang tere.” I kare meno lwak jo Atene ducu ki welo ma gibe-do kunnu gityeko karegi ducu ka tito lok ki winyo lok i kom gin manyen. Ka Paulo ocung i dye cokke me Areopago, ci owaco ni, “wun jo Atene, aniang ni i kit ducu wun ludini mada, pien i kare ma awoto i dye gang aneno keno tyer mo ma gicoyo i kome ni, ‘pa lubanga ma pen ngene.’ Gin ma wuworo ma pe wungeyo, man aye atuco botwu-ni. Lubanga ma yam ocweyo lobo ki jami ducu ma tye iye-ni, en aye Rwot me polo ki lobo, pe bedo i ot ma dano gutiyo ki cingi, pe bene mito ni dano guwore ki gin ma gutiyo atiya ki cingi, macalo gin mo orem bote, pien en kikome aye ma miyo kwo ki dano ducu wa ki yweyo ki jami ducu. En yam ocweyo rok ducu nia ki i kom dano acel wek gubed i wi lobo ma onongo en omoko kare kikome ma myero gubed iye, ki wang apokki lobo me ka bedogi, wek gubed kayenyo Lubanga, wek ka gibongo abonga gwok nyo gugud kome ci ginonge, pien en pe tye cen kama bo ki bot ngat acel acel i kin wa. ‘wakwo i en, wawoto i en, wabedo i en,’ macalo ngat mo ocoyo. Ngat acel i kin lucocwu bene ocoyo ni, ‘wan bene wan litinone.’ Kit meno ka wan litino pa Lubanga, pe myero watamo ni Lubanga cal ki cal mo me jabu nyo ryal nyo got ma gipayo ki diro ki tam pa dano. I kare me kwiya piny Lubanga yam pe oparo pire, ento i kare man en dong ociko ni dano ducu myero gungut i kom balgi, pien en dong otyeko moko nino ma en bingolo iye kop i kom dano ducu

ma i lobo i kit ma atir, kun dong oyero dano ma myero ongol kop ma ka-kare, omiyo bene lanen ma nyutu ni man bitimme pi cero dano ki i kin jo muto” [Tic pa lukwena 17:16-31].

Kombedi dong ibi niang ni Paulo oneno gin acalla mapol ma ki worogi ki i Atene. Oloko iye kun nyutu ni gitye katimo ne i kwiya piny, dok omede ki tucu kwena botgi pi Lubanga me ada makwo.

Pingo onongo gitye ka woro gin acalla? Pingo ngat mo gungu piny i nyim gin acalla? Gin acalla obedo gin ma ki yubbu niwok ki i kom got, yen onyo nyonyo, ento pe ki kwo dok pe ki tipu. En pe neno, pe winyo, pe ngweyo, pe loko, pe woto, pe tamo onyo pe miyo gum.

Dok bene kadi kama gin acalla meno tye iye dok nyutu tye pa gin mo onyo pi ngatmo, obedo gin acalla ma twero bino wek ki nen macalo obedo “lubanga”.

Ento jo ma gikwiya Lubanga me polo aye gitwero gungu piny ka woro gin acalla onyo bot gin mo keken kadibed jami me loboni onyo ngatmo ma kwo nyo ma oto.

Tin, dok wa i kare ca bene, dano gumede ki woro gin acalla i twok lobo ducu. Ento pingo? Pekogi ogak marom, en kwiya piny, ma leng dok ma yot. Pe tye ngat ma kwiri dok niang ma bicito ka woro gin acalla mo onyo cal, kadibed pe ki bot lukricitayo onyo i kin jo ma ki lwongogi ni lukricitayo.

2. Gin acoya oloko i woro me kit pa dano.

Kricito owacci, “giwora nono, pwony ma gipwonyo obedo pwony me kit pa dano” [Matayo 15:9]. Dok owacci, “pe dano ducu ma gilwonga ni, Rwot Rwot, aye gibi donyo i ker me polo, ento ngat ma tiyo gin ma Wora ma i polo mito. I nino meno jo mapol gibi wacco bota ni, Rwot Rwot, yam pe watito lok pa Lubanga i nyingi, dok pe wa ryemo cen maracgu woko ducu i nyingi? Yam pe watiyo tic mogo matek ma ditto i nyingi? Ci abi tucu botgi kama leng ni, onongo pe angeyo wu, wua woko ki bota, wun lutim gin maraco” [Matayo 7:21,23].

Tye pwod kama leng i tam ni jo pa Rwot gitwero woro i yoo mapat pat, teki kace gitye i gen ki ada, ci worogi kibi gamo ne bot Lubanga. Man pe tye ada. Woro pa ngat mo tye i kit pa dano ka lubbe ki pwony ki cik me kit pa dano. Lok ni kit pa dano gonye ni gin ma nono, pe kelo gum, konye pe, i yoo mukene, kit woro meno Rwot pe bigamo ne.

Pien ni dull pa dano girwatte “i nying Kricito” meno pe teloke ni worogi kibi gamo ne. Mukwongo, ka gubi rwatte macalo dull me Kanica pa ludin ni ma gupoke mapat pat. Ci nongo pe gitye karwate i nying Kricito ento i nying dullgi ma opoke mapat pat. I yoo mukene macalo dull mupoke mapat

pat, worogi kibi timone ma lubbe ki yub pa dull meno. Rwot owacci jo mapol gibi poyo wiye i jami ducu ma gutimo, ento pien pe gulubbo mittine, dong pe gitye dull me anywali ma mege, ci en bitucu botgi dok bikwero gi.

Ka woroni tye malubbe ki pwony pa dano, meno no, in itye katimo jami i woro ma pe ibi nongo-ne i lok pa Lubanga, ci nongo woro-ni tye ma konye pe dok Rwot pe bigamo ne. Dong man aye cawa me ngiyo kit ma itye kwede.

3. Gin acoya oloko i kom woro me ada.

Ma lubbe ki woro, Kricito owacci, “Lubanga en cwiny, jo ma wore myero guwore i cwiny ki ada” [Jon. 4:24].

Kong dong waneno jami mo manok kany; me acel, Lubanga myero obed gin awora wa kit macalo dong wa kwano pire i pwony wa mukato angeci. Me ariyo, jo ma giwore myero gutim kit ma Rwot mito. Pe ki bi diyo ngatmo me woro Lubanga, ento pi jo ma yero me timo meno myero gutim i mitti pa Rwot, me kaka woro me bedo i mitti ne onyo pi mukene. Me adek, woro myero ki tim i cwiny ki ada. Dong meno gonye ni ngo? Meno gonye ma yot ni woro wa myero obed i cwiny, meno aye, ki ada, ki niang, dok ki mwolo. Teki mere ada pwod tye, ci nongo woro wa myero ki tim ma lubbe ki jami ma tye i gin acoya. Dong meno pe yot? Ento bot jo mukene nongo yot adada. Gimiti giwok ki i gin tum ducu, kit tekwaro, kwer, ki mukene mapol, ento meno pe gin ma Rwot mito. En mito dano ne guwore ki i cwinygi kit macalo en ocikko kwede. En pe bedo pi gin ma pe dok konye pe.

Man aye kit woro ma ki pwonyo pire i gin cikke manyen, dong ka wamede ki pwonye wa, wabi neno ni man aye kit ma lukricitayo macon giworo kwede dok man aye kit ma myero wan bene wa wore kwede. Ka wan ducu watimo ci wan ducu wabi woro ma rom dok Rwot bigamo woro wa.

LAPENY

1. Kit woro adii ma wa kwano pire ki i cik manyen?
2. Mii tyenlok mo me kwan wa i pwony man.
3. Kit boma ango ma Paulo onongo ni Atene obedo?
4. Mii kit woro ma jo me Atene onongo gitye ka timo ne.
5. Paulo owaco ni ngo iye?
6. Mii jami ma Paulo opwonyo.
7. Onyutu gi bot anga?
8. Pingo onongo giworo gin acalla?
9. Gin acalla ki yubbu ki i kom ngo?
10. Nyut kamaleng jami ma gin acalla pe twero timo gi.
11. Dano mo twero gungu piny bot gin acalla ka en tye ki ngec i kom Luban-

ga me ada dok makwo?

12. Gin acalla mono tye wa i kare ni?

13. Coo Matayo 15:9.

14. Kwan Matayo 7:21-23.

15. Woro me kit pa dano obedo gin ango?

16. Lubanga twero ye woro pa ngat mo keken pien ni tye “i nying Kricito”?

17. Kit woro ango ma Rwot mito?

18. Anga ma myero obed gin awora wa?

19. Rwot twero diyo ngat mo keken me wore?

20. Myero watim woro wa i mitti pa anga?

21. Tit tyenlok me woro Lubanga i cwiny ki ada.

PWONY ME ABIC [5] WORD PA LUKRICITAYO MA CON

Pire tek twatwal me ngeyo kit ma dano woro kwede, kama giworo ki iye, awene ma giworo kwede, ngo ma gitimo i woro, ki mukene mapol. Dong wangeyo tin ni tye dull Kanica mapol dok polgi tye ki yoo me woro mapat pat. Pingo opoke? Myero apoka poka mo obed tye? Dong watwero ngeyo ne nining ka watye ka woro Rwot i kit ma en mito ni watim kwede? Yoo acel maber me ngeyo ne aye me citto i gin acoya wek wanen kit ma lukricitayo macon giworo kwede.

I nge cake pa Kanica i nino me Pentacote, gin acoya wacci, “gin gumine kengi ka winyo pwony pa lukwena, karibbe kacel ki jo ma guye Yecu, kacamo mugati ma gibaro, ki kalega” [Tic pa lukwena 2:42]. Lulub kor Kricito nyo lukricitayo man gumede ki cung matek i pwony pa Lukwena. Gutimo ngo? Kadibed ni yoo me woro pe kicoyogi piny, adek tye. gitye nywako kacel nyo miyo mic, baro mugati nyo camo kom pa Rwot, ki lega.

Lacen Paulo obedo i wot, kun kato ki i Teroa, en ocung kunu pi kare malac me woro ki lukricitayo ma gitye i Kanica kunu. Wakwano lok magi, “I kom nino mukwongo me cabit, ka wacoke ka baro mugati, Paulo obedo kalok kwedgi pien onongo mito wot woko i odiko, ci oloko kare malac nio wa i cwiny dye wor” [Tic pa lukwena 20:7]. Wabi niang kany ni nino me woro wacon obedo i nino mukwongo me cabit. Caden nyutu ni Paulo oo i ceng baraja, ento me nongo cawa maber me woro kwedgi ci en obedo kunu i dye cabit, kun bene okato wa ceng abicel woko, ka wek nino mukwongo me cabit obino, dok wek en i wor woro kacel ki jo pa Rwot i nino ma Rwot ocikogi kwede. Me mede anyim, wacci wa ni man obedo nino ma lulub kor Kricito nyo lukricitayo gibino kacel me baro mugati nyo ka camo kom pa Rwot. Me

agiki, Paulo otiyo ki gurre man me pwony botgi dok i nge meno en omede ki wotte.

I 1 jo Korint 10 ki 11, waneno Paulo ocoyo bot utmegine me i Korint pi ber pa kom pa Rwot. Kong dong wa ket ni; “pien pwony ma yam apwonyowu kwede, Rwot aye mumiya, ni, i wor meno ma giketo roro i kome-ni, Rwot Yecu omako mugati; ka dong opwoyo, ci obaro iye, omiyogi kun wacci, man aye koma ma tye piwu. Wutim kuman me po pira. Kumeno ka gucamo otum, otingo kikopo kun wacci, kikopo man aye gicikke manyen i remona. Wutim kuman i kare ducu ma wumato, me po pira. Pien i kare ducu ma wucamo mugati man, dok bene ka wumato ki kikopo-ni, nongo wutye ka yweko lok me to pa Rwot, nio ka en bidwogo. En mumiyo ka dano ma ocamo mugati man, nyo omato kikopo man ma kun kite pe myero, nongo en odoko labal pi pyedo kom ki remo pa Rwot. Dano acel acel myero kong okwong ngine kene, ka dong ocak camo mugati meno ki mato gin ma tye i kikopo meno. Pien ngat ma camo nyo mato kun pe oniang maber i kom gin ma gilwongo ni kom Rwot, nongo en tye ka kelo kop i kome kene ka ce ocamo nyo omato. Meno gin mumiyo jo mapol i kinwu gitwo, dok gigoro bene, ki jo mogo dong guto woko” [1 jo Korint 11:23-30].

Kombedi kong dong wa coo jami ma pigi teko ma ki keto kany;

1. Paulo ogamo man ki bot Rwot.
2. En oloko i kom mugati me nyutu kom Kricito ki kikopo me nyutu remo-ne.
3. Ni myero gicangi me po i kom ki remo pa Kricito.
4. I timo meno, gibi camo nio wa i dwogo pa Rwot.
5. Jo ma gicamo dok gimato ki iye kun ma no pe gupore, kun no pe gitye ki niye i kom Rwot, gibicamo dok gimato acena i kom-gi.
6. Mapwod peya gucamo ki iye ci myero kong gungine kekengi me neno ngo ma cwiny-gi obedo. Adada tam mo tye ni kape guyupe me camo kom pa Rwot, pien pi bal ma onongo tye i kwo gi, ci myero gutim jami ducu atir bot Lubanga ka dong gimede anyim ka gicamo kom pa Rwot ka en pe tye kakwo kit ma myero okwo kwede, nyo okwo kitma tye kwede kun pe ribbe i kom pa Rwot. Dong, gin mo keken tye i kwo pa ngatmo ni myero pe obed iye, ci myero gikwany woko kun ngat acel acel myero obed ki kare me camo kom pa Rwot macalo lakricitayo ma tye ki niye.

7. Jo pa Rwot myero gunyik cok i kom pa Rwot nio wa i rwom kit macalo Paulo owaco ni ngat acel acel myero kong onginge mapwod peya ocamo ki iye. Lubanga neno cwiny, ento wan macalo dull me Kanica pe watwero. Dong, wape ki twero mo me ngolokop i kom dano, ento obedo tic pa ngat acel acel

me keto lok kome kama leng i kom ngo ma Baibul pwonyo.

Dok i 1 jo Korint 11 Paulo okwero jo Korint pi loko kom pa Rwot me doko macalo cam-gi me yengo, kun giketo cac iye. En onyutu kama leng ni gitye ki paco-gi me cam ki mat iye dok ka gibino kacel ka woro myero pe obed pi mitti me cam ki mat pi nongo yengo me kom. Man myero obed marom wa i kare-ni. Lukricitayo myero gurwate i tamgi ducu i woro. Myero gucam mugati ma tobi pe iye ki pig olok me po i kom ki remo pa Kricito, pe dok mukene tye.

Dong ka waloke i 1 jo Korint 16:1,2 watye ki lacoc acel ma oloko i kom mic. En ocoyo ni, “dong lok ma mako jogo lim me konyo jo pa Lubanga; kit macalo yam aciko jo muye Kricito ma gibedo i Galatia ni guti, wun bene wu-tim kumeno. Nino mukwongo i cabit acel acel, dano acel acel i kinwu myero opok lim mogo oket pat, kun lubo kit ma en nongo kwede, ci okan, wek pe gibed ka jogo limwu ki ka koma, ma dong an ao botwu” [1 jo Korint 16:1,2]. Dok en ocoyo ni, “lok tye kit man ni, dano ma coyo kodi manok, bikayo bene manok, ngat ma coyo kodi madwong, bikayo bene mabup. Dano acel acel myero otim kit macalo cwinye mito, labongo wangcwiny mo nyo dic mo. Pien Lubanga maro ngat ma miyo jamine ki yomcwiny” [2 jo Korint 9:6,7]. Dong malubbe ki man, jo pa Rwot gitye ki gen ni myero gumi mic gi. Wan bene waniang jami magi;

1. Myero gutim i nino mukwongo me cabit.
2. Lukricitayo ducu myero gumi mic gi.
3. Myero gumi malubbe kit ma myero kimi kwede.
4. Mic gi myero obed malubbe kit ma gunongo kwede. Pe tye kamo i buk me cik manyen ma pwonyo i miyo lim acel me apar dok pe tye kamo ma ki keto wel cente ma myero ki mii.

5. Omyero gumii kit ma gitye kwede onyo kit ma gumoko kwede ki i cwinygi wa ki i cing-gi.

6. Myero pe gumii ki cwer cwiny nyo ki dic mo, kun gitamo ni ki diyogi me timo ne.

7. Dano acel acel myero otim kit macalo cwinye mito, labongo wangcwiny mo nyo dic mo, pien Lubanga maro ngat ma miyo jamine ki yomcwiny onyo ngat ma mito miyone dok cwinye yom i miyo ne.

Tye wang dull mapol ma kiketo i wero wer i buk me cik manyen, ki dok tye acel kama Paulo ki Cira guwero wer pak bot Lubanga ki i ot mabuc [Tic pa lukwena 16:25], ento pe tye lanyut mo pi kama myero jo pa Rwot gugure iye i nino mukwongo me cabit ka wer. Kadibed kumeno, lacoc mupong ki cwiny pa Lubanga ociko lukricitayo me wer [jo Epeco 5:19, jo Kolocai 3:16], dong meno aye yoo mukene me woro ma lukricitayo macon gubedo katimo ne.

Dong ka waketo magi ducu kacel, wanongo ni jo pa Rwot onongo gigure kacel i nino ducu mukwongo me cabit ka lega, ka pwoony, ka wer, ka camo kom pa Rwot, ki ka miyo mic gi. Pe wakwano pi jami mo mukene. I coc mapol ma ki gwokogi i kare man, gitito lok marom. Dong wangeyo ni lukricitayo gutimo i kare meno i woro Rwot. Wan bene pe myero watim kit meno?

LAPENY

1. Pol pa Kanica giworo marom?
2. Watwero ngeyo nining ni watye ka woro Rwot kit ma en mito ni watim kwede ni?
3. Ngo ma otime i nge cake pa Kanica i nino me Pentacote?
4. Coo Tic pa lukwena 2:42.
5. Ngo ma lupwonye gumede kwede?
6. Yoo me woro ducu kicoyo-gi kany?
7. Pingo Paulo ocung i Teroa pi nino mo manok?
8. Tic pa lukwena 20:7 wacci ngo?
9. I nino mani me cabit ma lukricitayo gigure iye?
10. Mii jami mogo ma gutimo.
11. Anga gi ma gubedo lukorint?
12. Ngo ma Paulo onongo ki bot Rwot?
13. Pingo mite ni gucam mugati ki pig olok?
14. Man nyutu ngo?
15. Ngat mo twero camone iyoo ma pe opore nining?
16. Tit tyenlok ni “wek dano ongene kene, ka wek ocam”.
17. Ngatmo twero camo ki mato acena i kome kekene?
18. Twere me bedo lakricitayo ma tye ki niye kun pe camo kom pa Rwot?
19. Jo pa Rwot myero gunyik cok i kom pa Rwot? Ka ku, ci pingo?
20. Pingo Paulo okwero tim pa jo korint i kit yoo ma gin gubedo kacamo kwede kom pa Rwot?
21. Kwan 1 jo Korint 16:1,2.
22. I nino mani ma myero lukricitayo gupok lim mogo guket pat?
23. Jo adii ma myero gumi?
24. Ngo ma myero gumi?
25. Mii wel cente ma myero gumi.
26. Coo 2 jo Korint 9:6,7.
27. Lamii mic ango ma Rwot maro?
28. Mii yoo abic me woro.

PWONY ME ABICEL [6] NINO ME WORO

I cik manyen, pe watye ki ber pa woro keken ento ki wacciwa nino mani ma Rwot miti jo ne gugurre ka wore. Man obedo nino mani?

Tye dano mogo ma gi pwonyo ni nino me cabato en aye obedo nino me gurre ka woro. Man tye ada? Ku, ka cik kikwanyo woko ki i yo ne ma nongo lubbe ki 2 jo Korint 3; jo Kolocai 2:14, jo Ibru 9:16,17 dok jo Ibru 10:9 wacci kadibed Paulo orwatte ki Lujudaya i nino cabato man twero bedo ada, ento petye kama loko onyo nyutu ni en oribbe kwedgi i woro ento en oribbe kwedgi me pwonyo mitti pa Lubanga.

Ka nino cabato pe obedo nino me woro, ci dong man nongo obedo nino mani? Ka walubbo buk me cik manyen, watye ki wang dull ma kato acel ma gamo lapeny meno. Me acakki, wakwanyo labol me dull pa Lukricitayo me cik manyen ma gugurre ka woro dok waneno nino mani ma ma gujero me ribbe. Me labolle, kare ma Paulo tye kawot ki i bomah madit me Torao, gin acoya wacci en ocung kunu pi nino manok wek en onong kwede kare me rwatte ki Lukricitayo ma kunu i woro.

Kong dong wanen gin akwana kikome, “I kom nino mukwongo me cabit, ka wacoke ka baro mugati, Paulo obedo kalok kwedgi pien onongo mito wot woko odiko, ci oloko kare malac nio wa i cwiny dyewor” [Tic pa lukwena 20:7]. Dong kong inge man ni Tic pa lukwena 2:6 wacci en obedo i Torao pi nino abiro. Man nyuttu ni en obedo tye kunu i nino cabato onyo i ceng abicel, ento gin acoya pe nyuttu ni en orwatte ki Lukricitayo i nino meno, ento i nino mukwongo me cabit, onyo nino me acel inge nino cabato. Man ber-ne tye kwene? Ber pa man tye ni en pe oteme me woro i nino cabato, ento me bedo tye kunu i nino ma Rwot oyo me woro dok meno obedo nino mukwongo me cabit.

Nino mukwongo me cabit obedo gin ango? Adada, i te cik nyuttu ni cabato obedo nino me abiro me cabit. Meno nyuttu ni ka nino cabato obedo nino me abiro me cabit, dok tye nino abiro keken i cabit acel acel, cut cut i nge cabato bino iye nino me acakki me cabit, nino me ariyo me cabit, ki mapol ata. I kare man dong walwongo ni cabit dok cabit obedo nino me acakki. Pingo nino mukwongo me cabit? Adada, i cik pa Moses nino me woro obedo nino cabato nyo nino me agikki me cabit. I cik pa Kricito nino me woro obedo cabit nyo nino mukwongo me cabit. Meno nyuttu ni Rwot Yecu Kricito pe bino i agikki ento acakki [Matayo 6:33].

Ka wamede anyim, myero waniang i kit yo me ariyo ma lakwena Paulo opwonyo, ociko kwede utmegine me Korint i nino ma myero gumi kwede

mic gi. Kong dong wakwano; “dong lok ma mako jogo lim me konyo jo pa Lubanga kit macalo yam aciko jo mubedo i Galatia ni gutii, wun bene wu-tim kumeno, nino mukwongo i cabit acel acel, dano acel acel i kin wu myero opok lim mogo oket pat, kun lubbo kit ma en nongo kwede, ci okan, wek pe gibed ka jogo lim wu ki kakoma ma dong an ao botwu” [1 jo korint 16:1, 2]. Pingo nino man ki yero macalo nino ma myero gumii i kit macalo ginongo kwede. Pien meno obedo nino me woro dok kit macalo gigurre kwede meno bedo cawa ma rwatte botgi me miyo mic gi. Adada ka obed ni nino me woro obedo cabato, onongo Paulo pe penyog gi me gurre dok i nino ma olubbo pi miyo mic gi. I yo mukene, jo ma gipwonyo ni nino me woro obedo ceng abicel, ci dong gidok cen i ceng cabit ka lubbo cik pa Lubanga ma lubbe ki mic? ka pe, ci pingo pe?

Lacen Jon oloko pi nino mukwongo me cabit pi bedo nino pa Rwot, en owacci, “Cwiny Maleng yam oyutu tama woko i nino pa Rwot” [Niyabo 1:10]. Man tye atir i ngec ni nino ducu obedo nino pa Rwot ento Jon obedo kalok pi nino man i yoo ma atir. Nino pa Rwot kany loko pi nino me woro nyo nino mukwongo me cabit. Kape kumeno ci pingo en lwongo ni nino pa Rwot?

Ento pingo nino mukwongo me cabit pire tek? Mapat ki ada, kit macalo kicimo woko en obedo lokke i cik, dong kombedi Rwot aye ma bino i acakki, tyenlok mapol nyutu ni man pire tek.

1. Kricito ocer i nino mukwongo me cabit.

I odiko ma Rwot ocer kwede, gin acoya wacci, “ka cabit dong okato, i kine oko gweno me nino mukwongo me cabit, Maliam lamagdala ki Maliam mukene gucito kaneno lyel” [Matayo 28:1]. I nge kare manok i nino meno wakwano ni, “otyeno me nino meno, ma en nino mukwongo me cabit ma kun kicego dogola kama lupwonye gucokke iye pi lwooro Lujudaya, Yecu obino, ocung i dyer-gi, owacco ki gin ni kuc obed kwedwu” [Jon. 20:19].

2. Yecu onyutte bot Lupwonye ne i nino mukwongo me cabit.

Pe ni Yecu okato woko ki i bur lyel i nino me acakki me cabit dok onyutte bot lukwena ne lacen i nino meno bene, ento dok pire tek me ngeyone ni en dok onyutte botgi i nino me acakki me cabit. En owacci, “ka nino aboro okato, lupwonye ne doki gubedo i ot, Tomaci bene onongo tye kwedgi. Onongo gucego doggola, ento Yecu obino, ocung i dyergi, owacci ni, kuc obed botwu” [Jon 20:26]. Ka Yecu onyutte bot lupwonye ne i nino mukwongo me cabit. Dok onyutte i nge nino aboro, nino lime me ariyo bedo mani? Nino mukwongo me cabit, dok ada. Pingo gin acoya lwongo man i ngec wa kare ki kare? Pien en bibedo nino ma pire tek i te cik pa Kricito. Obibedo nino me

woro.

3. Kanica ocakke i nino mukwongo me cabit [Tic pa lukwena 2].

Nino me Pentacote obino i nge nino pyerabic ki i nge nino me kato dok nino ma Rwot ocer kwede ki i bur lyel. Dong ka ce Rwot ocer i nino me acakki me cabit dok pentacote obino i nino pyerabic ki i ngeye, ci pentacote obino i nino mani? I nino mukwongo me cabit. Ento ngo ma pire tek i nino me pentacote? I lok man pire tekiwa i rwom ni obino i nino mukwongo me cabit dok obedo i nino man ma kanica pa Rwot ocakke kwede. Pe meno kek-en, ento jami mapol ma pigi teko otime i nino meno i tyen me acel, dok jami magi ducu okelo tam pa dano mapol i nino acel meno. Me labolle, Cwiny Maleng obino i nino meno, ki tucu kwena me acakki i nino meno, jo me acakki ma guye kwena gularre dok kimedogi i Kanica i nino meno. Pimeno, nino ma jami magi ducu otime pe kitwero neno ne i rwom ma piny.

Adada kombedi dong waye ni Rwot oyero nino me acakki me cabit me bedo nino ma jo ne gigure dok bene ka woro. Ki labol i kom Lukricitayo macon ma giribbe i nino meno, dok kiciko gi me rwatte i nino meno ka miyo mic, man myero okwany akala kala ma obedo tye i kingi con. Wiyi opo, Rwot myero obed me acakki i woro ki i jami mukene ducu. En mumiyo nino mukwongo me cabit ducu Lukricitayo gigure ka wore dok ka po pi en ma oto pi gin dok en mucer pi gin i nino mukwongo me cabit.

LAPENY

1. Ento nino me woro pire tek?
2. Rwot oketo nino mo mapat ma en miti jo ne guwore iye ka woro?
3. Nino me cabato pwod tye wa i kare ni?
4. Ngo ma buk pa 2 jo Korint 3; jo Kolocai 2:14; jo Ibru 9:16,17; jo Ibru 10:9; ki Luka 24:44 pwoyo?
5. Pingo Paulo oribbe ki Lujudaya i nino cabato?
6. Nino mani ma Lukricitayo guribbe kwede i Tic pa lukwena 20:7?
7. Ka nino cabato obedo nino me woro pingo pe lupwonye gugurre iye me kaka nino me acakki me cabit?
8. Nino mani ma obedo nino mukwongo me cabit?
9. Pingo nino mukwongo me cabit kiyero me bedo nino me woro?
10. Mii nino ma Lukricitayo me Korint giribbe kamiyo mic gi malubbe kit ma gunongo kwede?
11. Tit tyenlok me “nino pa Rwot”.
12. Pingo nino mukwongo me cabit pire tek?
13. Nino mani ma Yecu Kricito ocer kwede ki i bur lyel?

14. Pentacote obino i nino mani?

15. Mii jami mogo ma otime i nino me pentacote.

PWONY ME ABIRO [7] KIT YOO ME WORO

I kit dinni me lobo me kare ni, tye kit yoo mapol me woro. Lukatolika gitye ki kit yoo gi mapat dok kanica mapol me protanti bene gitye ki kit yoo gi ma gilubbo. Meno nyuttu ni i tyeko cabit ki cabit i wot kama woro tye iye i kit yoo mapat pat. Pingo man? Man aye kit yoo ma Rwot mito ni obed kwede? Baibul pwonyo ni tye Kanica acel dok obedo pa Rwot [jo Epeco 4:4; Matayo 16:18]. Yoo me Kanica tye i cik manyen. Man obedo ada, dok kit macalo obedo Kanica pa Rwot, ki ciko pi woro, dok yoo ne bedo marom.

Ka wamito nongo kit yoo ma Rwot mito ni jo ne guwore kwede tin-ni ci myero wadok cen i cik manyen. Pe tye yoo mukene me ngeyo ne. ka wadok cen iye, watwero niang gin ango ma kikome ma Rwot mito ni watim i woro. Nyuttu jami magi;

1. Lubanga keken ma myero ki wor.

Ka catan otemi, Kricito owacci, “wor Rwot Lubanga ni dok bene i tii pire keken” [Matayo 4:10].

2. Nino me woro myero obed nino mukwongo me cabit.

Ki cikko lupwonye me ribbe i nino mukwongo me cabit ki me keto pat, “nino mukwongo me cabit acel acel, dano acel acel i kinwu myero opok lime mogo oket pat, kun lubbu kit ma en onongo kwede, ci okan, wek pe gibed kajogo limwu ki kakoma ma dong an ao bot wu” [1 jo korint 16:2].

3. Lukricitayo omyero guwor Rwot.

Watye ki labol i man, “gin gumine kengi ka winyo pwony pa lukwena, ka ribbe kacel ki jo ma guye Yecu Kricito, ka camo mugati ma gibaro, ki ka lega” [Tic pa lukwena 2:42]. “I kom nino mukwongo me cabit ka wacoke ka baro mugati, Paulo obedo kalok kwedgi pien onongo mito wot woko odiko ci olok kare malac nio wa i cwiny dye-wor” [Tic pa lukwena 20:7].

4. Ki titiwa kit ma myero wa wor woro kwede.

Kricito owacci, “ento kare bibino, dok bene dong oo, ma ka jo ma woro i ada gibi woro Won i cwiny ki ada pien Rwot yenyo jo macalo meno pi wore. Lubanga en cwiny, jo ma wore myero guwore i cwiny ki ada” [Jon 4:23,24].

5. Yoo abic me woro mapat pat tye ma ki ketogi kama leng.

Magi tye iye pwonye me Baibul [2 Temceo 2:15], lega [Tic pa lukwena 2:42], wero wer [jo Epeco 5:19], camo kom pa Rwot [Matayo 26:26-28], ki miyo mic [2 jo korint 9:6,7]. Magi aye kit yoo ma atir keken me woro kit macalo

wakwano i cik manyen. Pimeno omyero waket komwa me tiyo magi.

6. Ki titiwa ni myero wabed ki yeyo i ribbe ki dull pa luyeyo i woro Rwot. Lacoc me Ibru owacci, “kun pe wa weko coke kacel, kit macalo jo mogo dong guloko odoko kitgi ni, ento myero wacuku cwiny wa keken wa makato ne kit macalo wuneno nino maca dong tye ka nyiko cokki” [jo Ibru 10:25].

7. Yoo me woro tye ma yot dok wa i kite.

Man petek bot ngatmo me bedo iye. Dok lwak ducu ki jologi me timo ne.

8. Kit me woro ducu tye ma ocung i pwony me lok pa Rwot.

Ka watito lok myero watit macalo lok mua ki bot Lubanga [1 Petero 4:11].
Rwot owacci gin mo pe twero time labongo en.

Kanica pa Kricito adada lubbu cik manyen i kit me woro. Pimeno pe watye ki gin mo i woro ma dull mukene tye kwede. Me labolle, pe watye ki magi;

1. Pe watye ki jami agoya me wer ki myel. Cik manyen pwonyo wa atir ni myero wawer wer me pako Lubanga, Paulo owacci, “kun wuloko i kinwu kekenwu lok me jabuli, ki wer, ki wer me yom cwiny, kun wuwero dok wuketo wer me pako Rwot ki yom cwiny ducu” [jo Epeco 5:19]. Wabi loko mapol pi meno i pwonywa i kit me wer.

2. Pe watye ki yoo me nyiko cok i kom pa Rwot. Ento, Paulo ocoyo bot jo Korint ni, “dano acel acel myero kong okwong ngine kene, ka dong ocak camo mugati meno ki mato pig olok ma tye i kikopo meno” [1 jo Korint 11:28].

3. Pe wa pwonyo pi miyo acel me apar. Paulo dok ocoyo ni lukricitayo myero gumii kit macalo en onongo kwede [1 jo Korint 16:2].

4. Pe wa miyo tyer i nino mukene kono i nino pa Rwot keken. Ludin-ni mapol gitye ki tyer acel onyo makato kare ducu ka girwatte kadi i nino mukwongo me cabit nyo ku. Ento lukricitayo ki-cikogi me miyo tyer gi i nino mukwongo me cabit [1 jo Korint 16:2].

5. Wa pe ki luwer me dinni dok ki dull pa luwer mapat me wero wer i woro Rwot. Gin acoya pwonyo ni lakricitayo acel acel myero ower dok watye ki lukricitayo keken me wer. Paulo owacci, “pien ka alego Lubanga ma kun nongo adumu aduma, cwinya bene lego, ento nongo tama pe timo iye gin mo. Atim ango doki? Abi lego Lubanga ki cwinya kun alego ki tama bene, abi wero wer ki cwinya kun awero ki tama bene” [1 jo Korint 14:14,15].

6. Wa pe ki nino ma kiketo me woro Lubanga calo nino paska, karama me nywalo Kricito, ki mukene mapol ata. Paulo ocikko utmegine me Galitia, “wuketo cwinywu me gwoko nino, ki dwe, ki kare mapat pat, ki mwaka-gu. Abedo ki lwo ro ma tek, pien ticca ma ayele kwede botwu, kara aneko iye koma nono” [jo Galatia 4:10, 11].

7. Pe wacamo kom pa Rwot kicel i dwe acel keken, i dwe adek ducu onyo kicel i mwaka acel. Watye ki kom pa Rwot i nino cabit ducu onyo nino mukwongo me cabit ducu. Wa kwano kama lukricitayo macon gubedo kati-mo man [Tic pa Lukwena 20:7]. Nino mani mukwongo i cabit? Anga ma ki-mine twero me wacco mani? Tye nino mukwongo i cabit ducu dok meno aye kit ma myero wacokke kwede i camo kom pa Rwot. Wa rwatte i camo kom pa Rwot kit ma wa rwatte kwede ka miyo mic, ka kwan, ki mukene mapol ata.

8. Pe wacitto i gin tum me umo wang dano ki dok kit cik me woro Lubanga. Petero owacci, “wun wungeyo ni gityeko koko-wu ki i kit pa kwaro-wu ma pe konyo. Pe ki koko wu ki gin ma balle woko, macalo rial onyo jabu” [1 Petero 1:18]. Paulo omede kun wacci, “wugwoke wek ngat mo pe ongak wu woko ki tam me ryeko nyo me bwola mo ma tere pe, kun wulubbu kit pa kwaro ki pwony pa jogi macon me lobo, ma pe wulubbu Kricito” [jo Kolocai 2:8].

9. Pe walubbu kit me pwony ki cik pa dano. Lukwena gucoyo ni, “ka wun yam dong wuto woko kacel ki Kricito ka dong ki gonyowu woko ki i te loc pa jogi macon me wilobo, pingo pwod dok wumedde ki bedo calo jo me lobo, kun wugwoko bene cik macalo magi; pe i maki, pe i bil, pe i gudi? Magi ducu gubedo pwony ki cik pa dano ma kemo mere jami ma tum woko ka gi-tiyo kwedgi-ni” [jo Kolocai 2:20-22].

10. Pe walubbu cik macon i kit me woro wa. Jo mapol gicitto i cik pi jami macalo cabato, acel me apar, jami agoya, ki mukene mapol ata. Ento magi aye balo kit me tic ki gin acoya. Cik dong peke ka tic [2 jo Korint 3; jo Ibru 10:9; Jon 1:17]. Pimeno omyero walub kit me cik manyen i kit yoo mo keken labongo medo nyo kwanyo [Niyabo 22:18-19; jo Galatia 1:7-9]. En nyuttu kit yoo me tic i ada [2 Temceo 3:16-17]. Pi tekone, Lubanga omiyowa jami ducu ma kelo kwo ki cwiny me lwo-ro en, wek wa nge en mulwongo wa i deyo-ne ki ditte kikome [2 Petero 1:3].

Ka dano ducu gitwero dok i kit yoo me woro man, wa ki jami ducu ma gitimo nyo giloko i nying dinni, ci wabibedo ki ribbe. Adada Rwot pe ociko an me woro iyoo acel dok in bene iyoo mukene. Ento en mito ni wan ducu wawore iyoo acel ma rom. Wan ducu wabi wore i kit yoo acel ka walubbu yoo ada ma en omiyo botwa.

LAPENY

1. Pingo tye yoo mapat pat me woro?
2. Kanica adii ma wakwano pigi ki i Baibul?
3. Kanica obedo pa anga?

4. Watwero nongo ada me kanica ki kwene?
5. Ngo ma bibedo ada i kit yoo me woro?
6. Anga ma myero ki wore?
7. Mii nino me woro?
8. Tit anga ma myero owor Rwot.
9. Wa wore i rwom ma rom mani?
10. Mii jami abic i kit me woro.
11. Pingo pe watiyo ki jami agoya i woro?
12. Nyiko cok i kom pa Rwot obedo ngo?
13. Tyen adii ma myero wamii kwede mic wa?
14. Ngo marac ki luwer ki dull pa luwer ma ki yerogi pat pi woro i kanica?
15. Pingo pe watye ki nino ma ki yubbu macalo kwero nino nywalle pa Yecu Kricito ki nino paska?
16. Pi kare ma rom mani ma myero lukricitayo gucam kwede kom pa Rwot?
17. Pwony ki cik pa dano obedo ngo?
18. Jo pa Rwot gilubbu gin acoya me cik macon macalo cik?
19. Myero giti ki cik manyen nining?
20. Yot mono me ribbe i kit me dinni? Nining?

PWONY ME ABORO [8] **PWONYE ME BAIBUL**

Kit yoo acel i kin abic me woro tye ma kicoyo i cik manyen, en pwonye me Baibul. Watye kwede mape kiciko acika keken ento kimiyo labolle i kit ma lukricitayo macon giribbe kwede i pwony ki dok i ribbe i woro bot Rwot. Pwonye me Baibul twero time cawa mo keken pi ngat acel nyo mapol. Ento kany watye katamo pire ni twero time i nino mukwongo me cabit macalo kit me woro. I timo meno, Rwot loko botwa niwok ki i lokke.

Ki twero donyo i kit me woro man niwok ki i kwano ki dok pwonyo gin acoya ki komgi nyo niwok ki i winyo pwony ma ngatmo pwonyo ki i lok pa Lubanga. I Tic pa lukwena 20:7 wabedo ki Paulo ma obedo ka pwonyo Utmegine ki i Teroa i kit me gurru kacel i woro. I Tic pa lukwena 17:10-12, wakwano ni, “Utmego gucwalo Paulo ki Cira gucito woko i dyewor meno wa i Berea cut; ka guo, ci gucito i kacokke pa Lujudaya. Lujudaya ma kunu onongo yam gin jo ma kit gi becco ma kato jo ma i Tecalonika. Gujolo lok ma gitito botgi ki cingi ariyo, kun gingiyo gin acoya ma yam gicoyo nino ducu pi neno ka lok ducu tye kit meno ada. Mumiyo lwak jo mapol guye Yecu Kricito, ki lwak mon madito ma Lugrik ki co mapol”. Kricito opwonyo ni, “wuyenyo i gin acoya pien wutamo ni i gin wutye ki kwo mape tum, kun gin

aye caden matito lok ikoma” [Jon. 5:39].

Paulo oilo latuc kwena matidi ma nyinge Temceo, “ket tek kit macalo i twero pi mine keni bot Lubanga macalo ngat ma gipwoyo, latic ma pe ki gin mo ma lewic myero omake iye, ma tero lok me ada iyo ma atir” [2 Temceo 2:15]. Yecu owacci, “gitye ki gum jo ma kec ki orwo pii neko gi pi bedo jo ma kitgi atir, pien gibimiyo giyeng” [Matayo 5:6]. Dok en owacci, “yam gicoyo ni dano pebedo kwo ki kwon keken ento bedo kwo ki lok ducu ma a ki i dog Lubanga” [Matayo 4:4]. Pire tek tutwal ni myero pe wakwan akwana keken, ento wakwan gin matye atir. Man cito i kit me tucu kwena bene nyo pwony ma wawinyo. Lakwena Paulo owacci, “adada, niye bino pi winyo lok ma gitito, lok ma giwinyo a i lok ma gitito i kom Kricito” [Jo Roma 10:17]. Man nyutu ni ka wawinyo gin ma pe opore, wabigeno bene gin mape pore, tutwalle ka pe wa ngiyo iye matut. Ka wawinyo ada, ci wabigeno ada.

Lubanga oloko kwedwa tini dok en oloko kwedwa niwok ki i Wode Yecu Kricito [Jo Ibru 1:1-2]. I wigot me mung, malubbe ki Yecu, Lubanga kikome owacci, “man aye Woda ma amaro, wuwinye” [Matayo 17:5]. Kricito dong oloko lok pa Lubanga ni, “Yecu odok iye ni, ka ngat mo mara, en bimako lok mera, Wora bimare, wabibino bote, wabiyubbu kabedo piwa kenwa bote. Ngat ma pe mara, pe mako loka, lok ma wuwinyo pe mera, ento pa Won maceng oora” [Jon. 14:23-24]. Kadok ki coyo lok man ni, “Yecu otiyo lanyut mapol i nyim lupwonye ne mape gicoyogi i buk man. Ento magi gicoyo wek wuye ni, Yecu en Kricito ma Lubanga oyeru, Wod pa Lubanga, ci ka wuye, wek wubed ki kwo i nyinge” [Jon. 20:30-31]. Me mede anyim, “gin acoya ducu yam gicoyo, gicoyo pi teko pa Lubanga, konyo me pwony, me juku dano, me tiro kit pa dano, me nyebbo dano wek gulub kit ma atir, wek dano pa Lubanga obed mutegi ma bene oyubbe iyo duccu ma romo tiyo kit tic mo maber duccu” [2 Temceo 3:16,17; Yakobo 1:25].

Ka waneno ni tye atir, ci dong tye tyenlok mapol mamiyo wagurre kwede i nino pa Rwot ka pwonyo lok pa Lubanga;

1. Myero watim pien obedo lok pa Lubanga [Jo Ibru 13:7, 1Petero 1:23, Jo Epeco 6:17]. Dong mwonya mada ni Rwot pe owekowa i colpiny ento onyuttu mittine botwa.

2. Wamito niang mitti pa Lubanga atikane i ada [Tic pa lukwena 13:7]. Dong tye botwa me kwan ki pwonye. Rwot omiyo botwa ngec me niang dok wan duccu wakwano dok wapwonye me niang mitti pa Rwot botwa.

3. Myero waye me kwan wek pe ki bwolwa [Jo Epeco 4:14, Jo Epeco 5:6, Yakobo 1:22]. Tye pwony mapol ma gipwonyo i nying Lukricitayo. Watwero ngeyone nining ni ada onyo goppa? Ki i porone ki lok pa Lubanga.

Jon oloko ni myero watem cwiny nyo lutit lok me nenone ka gubedo jo pa Lubanga onyo pe [1Jon 4:1]. Pe kitwero bwolo ngatmo teki ka pwod tye ka mede ki kwedo lok pa Lubanga.

4. Myero waye me kwan wek wapwony mitti pa Lubanga nio ka watwero pwoyo dano mukene. Paulo owacci, “gwokke keni, dok igwok pwoyi bene, mak matek, pien ka i tamo kumeno, ni in kikomi i bilarre kacel ki jo ma winyi bene” [1 Temceo 4:16]. Malubbe ki Lukricitayo macon, gin acoya owacci, “jo duccu ma guket ata guwoto kun gitito lok me kwena maber” [Tic pa lukwena 8:4]

Me-mede anyim ki kwanwa, amito ni wadok cen kombedi i buk pa 2 Temceo 2:15 kama Paulo owacci myero wakwan wek wapok lok me ada iyo ma atir. Dong i kit me pwoye wa omyero wapwoye me tiyo kumeno keken. Meno aye miyo waniang ni Baibul opoke i cik macon ki cik manyen. Watwero niang ni cik macon tye ki kit ma Lubanga otiyo ki Lunebi, ki jo Irael kun tiyo ki Moses, magi ducu dong pe tye katic, dok cik manyen tye ki cik pa Kricito. Yo mukene me ketone, cik macon obedo katic ki dano mapwod peya Kricito oto, pimeno omiyo acel tye macon dok acel manyen. Ento watye kwene? Kit matye kwede, watye ite twero me yataria, dok watye ite twero pa Kricito kit macalo gicoyo kwede i cik manyen [jo Ibru 9:16-17, jo Ibru 10:9]. Lapeny twero bino ka waye ni cik macon obedo lok pa Lubanga. Lagame bibedo ada. Macalo cik bene dong petye katic i komwa nyo i kom ngatimo keken. Dong pingo wakwano cik macon?

1. Me niang kit ma gicweyo kwede ki lobo ki acakki me gin acweya ducu.

2. Me niang lok mukato macon i kom dano ki kit ma Lubanga otiyo kwede ki dano.

3. Pien Paulo owacci gicoyo me labol botwa [1 jo Korint 10:6]. I kit me ada, tye ki labol mapol.

4. Dong kit matye mapol i ada ne tinni, i kit macalo gimiyo kwede, ento gipe ki ginmo malubbe ki cik.

5. Myero wanen ni watye i te cik ma atir kun wabedo ki gen matut [Jon. 1:17].

Dong wek okonywa i kit me pwoyo lok pa Lubanga i kit ma atir, ki me pokone iyo ma atir, pimeno, magi aye kit yo me pwoyo Baibul;

1. Kwan dok inwo wang dull meno tyen mapol.

2. Kwan kit ma gicoyo kwede bene.

3. Anga ma oloko?

4. Tye kalok ki anga-gi?

5. Awene ma giloko kwede?
6. Tye i kit me labol onyo maniang atir?
7. Obedo cik?
8. Tye ma lubbe ki larrewa?

Dong jami magi bene twero konyi iyo me pwonye ni i Baibul; Langony i leb mapat pat, lagony mapol me Baibul, leb mupokke i Baibul, lok acoya mapol, ki mukene mapol ata. Dong makato duccu, kwan dok iniang Baibul kikomi i lega. Dano mapol gingeyo jami madongo malubbe ki Baibul ento giniang manok iye.

Ka in ki an dong watimo kit ma Rwot owacci watim kwede dok wagurre ki luyeyo inino mukwongo me cabit ka pwonye ci wabinongo ngec me Baibul ma obikonyo wa i dongo macalo lukricitayo. Ka dano duccu timo magi, ci Kanica bibedo tek dok watwero lwongo luremwa ma ludini me nyuttu botgi ni lok pa Lubanga aye ma larro dok ribbowa.

LAPENY

1. Anga ma myero obed i pwonye me Baibul?
2. Watwero winyo lok pa Lubanga nining?
3. Pingo jo Berea gubedo dano ma kitgi beco ma oloyo jo Tecalonika woko?
4. Ngo ma Kricito oloko i Jon 5:39?
5. Coo 2 Temceo 2:15.
6. Anga ma Kricito owacci en bilimo gum dok bibedo mupong?
7. Dano twero kwo ki cam keken?
8. Niye bino nining?
9. Ngo ma bitime ka wawinyo lok ma pe atir?
10. I kit yoo manining ma Lubanga loko kwede ki dano i kare ni?
11. Pingo pwony pa Kricito gicoyo pire?
12. Kwan 2 Temceo 3:16-17 ki Yakobo 1:25.
13. Coo tyenlok ma miyo wagurre ka pwonye.
14. Tyenlok me poko lok atir obedo gin ango?
15. Coo cik adek ma gicoyogi i Baibul.
16. Cik mani ma watye kakwo iye i kare-ni?
17. Cik macon mono tye ki lok pa Lubanga?
18. Pingo mite ni myero wakwan cik macon?
19. Mii cik malubbe ki pwonye me Baibul?
20. Jami mogo mukene me pwonye me Baibul obedo gin ango?
21. Ngec me Baibul konyo wa ki ngo?

PWONY ME ABUNGWEN [9]

LEGA

Yoo mukene me woro i cik manyen obedo lega. Ka lukricitayo mayam con gigurre i woro, meno aye gin acel ma gitimo. Adada, inge kare ma Kani-ca ocakke, gin acoya owacci, “gin gumine kengi kawinyo pwony pa lukwena, karibbe kacel ki jo ma guye Yecu, kacamo mugati ma gibaro, ki kalega” [Tic pa lukwena 2:42]. Nge ni, “i lega”, nyuttu kit ma waketo kwede genwa i kit woro man.

Tyenlok lega obedo bako dog, lwod, dyere, onyo ilok bot Rwot. Pe myero obed i kit me worowa keken, ento myero obed i kwowa pi kare duccu. Paulo owacci, “wuleg kare duccu i Cwiny ki lega me bako dog. Wubed ma wuyubbe i lega kare duccu kun wuciro peko, kun wulego pi jo pa Lubanga duccu” [jo Epeco 6:18]. Omede kun wacci, “wuleg Lubanga mape wukeng” [1 jo Tecalonika 5:17]. Man gonye ni ngat acel acel myero obed ki Cwiny me Lega.

Kadong waketo jami ma pigi tek magi duccu, ci dong kong wacoyo jami mapigi teko magi kany;

1. Lega Obedo Gin Mukwongo Ma Pire Tek Bot Lukricitayo Onyo Lutini Pa Lubanga.

Man pe nyuttu ni ngat ma pe lakricitayo pe twero lega, pe myero ole-gi, ento gin acoya wacco kama leng ni lega obedo awaka dok gum matye pi lukricitayo. Wakwano, “wangeyo ni Lubanga pe winyo luballo, ento ka ngat ma woro Lubanga, dok tiyo gin ma en mito, Lubanga winye” [Jon 9:31]. Dong gwok gin cikke ma miyo Lubanga winyo lega pa ngat acel acel. Omyero obed lawor Lubanga dok ngat matiyo miti pa Rwot. Man obedo anga? Adada man obedo lakricitayo. Dong labal myero oleg pi ngo? En pe twero lega ni Rwot myero owek balle, pien Kricito owacco ni ngat acel acel myero oye dok gibatija en me nongo nilarre [Marako 16:16]. En petwero lega pi niye, pien gin acoya gimio me tiyo meno [Jon. 20:30-31, jo Roma 10:17]. Dong en petwero lega pi gin mukene macalo laballo.

Ka walokke me dok i cik manyen dok wakwano wang dull mapol me gin acoya ma lubbe ki lega, dong wabi niang ni gin duccu gi-nyuttugi bot lukricitayo. Lakricitayo obedo latin pa Lubanga ma lubbe ki mwolone [jo Galatia 3:26-27]. Dong myero obed atir me lwongo Lubanga macalo Wone [jo Roma 8:15]. kace dano duccu tye ki yoo bot Won niwok ki i lega, kadi lubalo onyo luyeyo, dong ber-ne bot lukricitayo ma loyo luballo tye kwene? Dong adada ibi niang ni lukricitayo gitye ki kit yoo ma opore me lega dok man obedo gum me Cwiny pi bedo lukricitayo [jo Epeco 1:3].

Watye ki yoo mapol ata kama luballo gi-lego pi weko bal-gi kun gilokke me dwogo lukricitayo. Kadibed kumeno, man pe ki cwako ki lok pa Lubanga ento obedo pwony me kit pa dano.

2. Lega Wa Myero Ocit Atir Bot Lubanga Kun Wok Ki Bot Yecu Kricito.

Lubanga en Won dok lami gum duccu. Dong tye atir ni myero walwong en i kony ki dok wami pwoc bot en pi gum ma en omiyo bot wa. kadibed kumeno, pe watwero cito atir bot Lubanga kit macalo bal obino i kinwa. I kit yoo mukene, meno pe nyuttu ni omyero wanen bot dano mukene malubbe ki kwone wek obak dog ki lega pi wan. Pimeno, Yecu aye larib wan, lakub kin wan, lacungu pi wan, niwok ki i en, wabi oo i kom ker me deyo. Winy lok pa Lubanga, “litinona, acoyo waraga man botwu wek pe wupot i bal, ento ka ngat-mo oballo, watye ki lakony ma cung piwa bot Lubanga Won, en Yecu kricito ma kite atir. Dok en kikome bene obedo gitum pi kwanyo balwa, pe balwa keken ento kadi wa bal pa jo ma i wilobo duccu” [1 Jon. 2:1-2]. Dok omede ni, “pien Lubanga tye acel, ngat ma ribo Lubanga ki dano bene tye acel, ma obedo dano, en aye Kricito Yecu” [1 Temceo 2:5]. Dong pimeno omyero walegu kare duccu i nying, onyo itwero pa Yecu Kricito [Matayo 28:18].

3. Omyero Walegu I Cwiny Ki I Ada.

Dong waniang i pwonye wa mukato anged ni Rwot owacci omyero wa wor Lubanga i Cwiny ki i ada [Jon 4:24]. Dong kit ma lega tye dull me woro ni, dok kwo me kare duccu pa lakricitayo, dong lega wa omyero obed i Cwiny ki i ada. Paulo ocoyo bot jo Korint ni, “Pien ka alego Lubanga ma kun nongo adumu aduma, Cwinya bene lego, ento nongo tama pe timo iye ginmo. Atim ango doki? Abi lego Lubanga ki Cwinya kun alego ki tamma bene, abi wero wer ki Cwinya kun awero ki tamma bene” [1 jo Korint 14:14-15]. Meno dong gonye ni legawa myero obed i tamwa, wek niangwa obed ingo ma waloko, kun nongo wabedo mamwol ki ada i gin duccu. Me mede anyim, legawa myero obed ma rwatte ki gin acoya. Meno aye, pe myero waleg Rwot pi gin ma pe rwatte ki mittine. Kricito owacci, i kare ma lukwena ne mukene gumiyo lapeny ma pe rwatte, “ento Yecu odokke iye ni, wun pe wungeyo gin ma wulego. Wun wutwero mato ki kikopo ma abimato kwede-ni? Gudokke iye ni, watwero” [Matayo 20:22]. Dok omede ni, “Yecu dok ogamo doge owacci, yam bene gicoyo ni, pe iom i Rwot Lubanga ni” [Matayo 4:7]. Man aye tyenlok acel ma omiyo pe dong watiyo ki lega pa Wonwa [Matayo 6:9-13]. Dong pe bi-rwatte ki mitti pa Rwot botwa me lega ni ker myero obin kun dong ker tye [jo Ibru 12:28].

4. Kit Me Legawa Kiketo Atir I Gin Acoya.

Omyero waleg lega me miyo pwoc, “pe wubed ki par i kom gin mo,

ento i lok duccu wumi Lubanga onge gin ma wumito i lega ki i bako dogwu kacel ki miyo pwoc bene” [Jo Pilipi 4:6].

Omyero waleg i kare me mito kony, “gubedo kakuru petero i ot mabuc. Kit meno; ento lwak jo muye Kricito gubedo kalego Lubanga pire matek” [Tic pa lukwena 12:5].

Omyero waleg pi lutela me lobo wa [Jo Roma 13].

Omyero waleg pi luwot wa, “pimeno wutuc balwu, ngat acel acel otuc mere bot lawote, dok bene ngat acel acel myero oleg Lubanga pi lawote, wek ucung. Lega pa dano ma kite atir tek, tye ki twero madwong” [Yakobo 5:16].

Omyero waleg pi lutwo, “tye ngat mo i kinwu ma kome lit? Myero en olwong ludongo me ot pa Lubanga pire kun giwire ki moo i nying Rwot. Lega ma niye tye iye bi cango latwo, Rwot bitinge malo; kace onongo yam otimo balmo, ci gibitime iye kica” [Yakobo 5:14-15].

Ka wamede anyim, ci wabi ryeyo wang dull mapol ma loko i jami mapol wa ki i kom ngat acel acel ma myero waleg pire. Man tye iye Kanica, dog gangiwa, jo murwenyo, ki mukene mapol.

5. Gin Acoya Bene Omiyo Cikko I Kit Me Lega.

Kricito owacci, “dok ka wutye kalego Lubanga, pe wubed calo jo ma lugoba pien gimaro lego Lubanga kun gicung acunga i kacokke ki i angak ngak yoo-gu duccu, ni wek dano onengi. adada awacco botwu ni gin dong gutyeko gamo bakacicgi woko. Ento ka i lego, cit i dony i kicika ni ci ilo doggola woko ka ileg Woru ma tye i mung; ci Woru ma neni imungi bimiya bakacic. Ka wutye kalega, pe wudur lwak lok mapol kit macallo lurok ma pe gingeyo Lubanga gitimo-ni; pien gitamo ni Lubanga winyo legagi pi lwak lok mapol ma giduru-ni. Pe wubed calo gin, pien Wonwu ngeyo ginma wumito ma nongo peya wupenye” [Matayo 6:5-8]. Dok ocikko ni, “ka wutimo kica bot dano pi balgi, ci Wonwu matye i polo bene bitimowu kica, ento kape wutimo kica bot dano pi balgi, ci Wonwu matye i polo bene pe bitimowu kica pi balwu” [Matayo 6:14-15].

Dong me gikone, lega obedo gin madit kadibed waketo macallo dull me worowa onyo kwowa pi nino duccu. Ento macallo lukricitayo, watye ki twero me lwongo Lubanga i gin duccu. Pe meno keken, ento Rwot bene mito meno. Kit ma woro mede ki bedo tye, lukricitayo dong pe gibibedo gang me bedo ki legagi maloyo ka gibedo gang dok gimiyo centegi onyo i camo kom pa Rwot. Lukricitayo ma gigurre i woro gibi lega ki gang. Ento dano mape gibi-gurre i woro, gin pe gibi lega ki gang bene. Kadi ka gutim, konye nongo peke nio wang ma gupwonye me bedo lugen bot Rwot. Leg igen, peny ci ibi nongo ne. Lega tye ki kero.

LAPENY

1. Tit tyenlok lega.
2. Ngo ma lega kelo ikwo wa?
3. Omyero waleg tyen adii?
4. Lega tye pi anga?
5. Kwan dok itit Jon 9:31.
6. Labal myero oleg pi ngo?
7. Lakricitayo obedo anga?
8. Anga ma twero penyo Lubanga i lega?
9. Labal twero larre niwok ki i lega?
10. Wa twero lega bot Lubanga niwok ki i anga?
11. Yecu tye calo ngo botwa?
12. Tit tyenlok me lega i cwiny ki i ada.
13. Twere mono ki wan me temo Rwot ki i lega wa?
14. Lega pa Rwot obedo gin anga?
15. Pingo pe watwero tic ki lega meno?
16. Tit jami mogo ma myero waleg pigi.
17. Omyero waleg pi anga gi?
18. Mii cik mogo ma Rwot oketo gi i lega?
19. Lukricitayo mono gitwero bedo ki paco kun gibedo i lega gi me kaka bedo i gurere kacel?
20. Omyero waleg nining?

PWONY ME APAR WERO WER

Dini pa Kricito obedo dini me wer. Wer obedo yoo acel me woro ma kicoyo pire i cik manyen. I pwony man macekki, wamito neno macek iyoo man ma pire tek me woro ni.

Piman, wamito niang wang dull mapol ma keme ki lok man;

1. “I kare ma dong gutyeko wero wer, gua gucito i wi got Jeituni” [Matayo 26:30].

2. “Ento i cwiny dyewor Paulo ki Cira gubedo ka lega ki ka wero wer bot Lubanga ma lumabuc bene giwinyogi” [Tic pa lukwena 16:25].

3. “Dok pi miyo lurok gubedo ka pako Lubanga pi kicane, kit macalo yam gicoyo ni, pi meno abikori i kin lurok, dok abiwero wer me pako nyingi” [Jo Roma 15:9].

4. “..... Abiwero wer ki cwinya kun awero ki tamma bene” [1 Jo Korint 14:15].

5. “Kun wuloko i kinwu kekenwu lok me jabuli, ki wer, ki wer me cwiny, kun wuwero dok wukuto wer me pako Rwot ki cwinywu ducu” [Jo Epeco 5:19].

6. “Wuwek lok pa Kricito obed i iwu mulony, ka wupwonnye, kun wujukke bene kekenwu ki ryeko ducu ma Lubanga omiyowu. Dok bene ka wuwero jabuli, wer me pako Lubanga ki wer mogo mukene me dini, wuwer bot Lubanga ki pwoc i cwinywu” [Jo Kolocai 3:16].

7. “Kun waco ni, abitito nyingi bot utmegina, abipaki ki wer i dye lwak mucokke” [Jo Ibru 2:12].

8. “Ngat mo i kinwu tye ki can? Myero oleg Lubanga. Tye ngat mo ma tye ki yomcwiny? Myero en ower wer me pako Lubanga” [Yakobo 5:13].

9. “Ci gubedo ka wero wer manyen..... ” [Niyabo 5:9].

10. “Onongo gitye ka wero wer manyen i nyim komker..... ” [Niyabo 14:3].

11. “Onongo gitye ka wero wer pa Moses, ma obedo latic pa Lubanga, ki wer pa Latin romo..... ” [Niyabo 15:3].

Kombedi dong i gin acoya ducu me cik manyen, magi keken aye wang dull ma keme ki nyig lok me wero wer. Twero nyutu kamo ni tye atir macalo ngo ma Rwot mito i woro man. Gin mo keken ma dwong onyo ma nok pe twero bedo i gwokko lok-ke.

Ki bot dano ma ludini, wero wer nyuttu gin agoya kun gin agoya nyuttu nyonyo agoya. Dong, pol pa ludini mapol gitye ki gin agoya me konyogi i wero wer. Ento ka dano ducu giye ni cik manyen pwonnyo ni omyero wawer wer i ribbe me woro wa, magi ducu pe twero ye ni omyero wabed ki nyonyo agoya i woro wa. Dong ngo ma Baibul lokko? En pwonnyo wero wer keken onyo nyonyo agoya bene gitii kwede i woro? Mono twere me woro labongo nyonyo agoya? Twere me woro kwede? Twere me tic kwedgi ducu? Dong kong wanen;

Wabi niang ni tye kit yoo ariyo me wer ma dano tye ki ngec iye; wer me dwan ki wer me gin agoya. Wer me dwan kati ki i dwan pa dano. Ento bino ki i ngat acel acel. En tye makwo dok bino ki i gin acweya pa Lubanga. Pimeno, ki wacci wer ma mwonya i wilobo ducu kati ki i dwan dano. Wer me gin agoya obedo olungtuke ne. obedo nyonyo. Gin agoya obedo gin ma dano aye oyubbo. En tye ma ngic, pe kwo, pe ki cwiny, dok pe ki kit mo. Dong tyen yoo acel ma miyo en miyo dwanne winye nongo ngat mo tye ka goyone, gwelo tol-le, nyo kuto akuta, meno lubbe ki kit gin agoya ma tye ne. Lubanga pe oyubbo kit meno ento obedo gin ayuba pa dano. obedo gin alokka. Mani ma Lubanga maro tutwal? Lacoc me Ibru owacci, “dong wamiyu pak wa bot

Lubanga i kare ducu macallo gitum ma gityero bot Lubanga kun wawok ki bot Yecu, meno aye pwoc ma wamiyo ki dogwa ka watucu nyinge” [Jo Ibru 13:15].

Dull pa lutela dini mapol pe guloko pi gin acoya i woro pi mwakki mapol ento wer kit ma Baibul pwonnyo. Dong kong waneno lokgi mogo;

1. John Wesley; “pe atye ki dic i kom gin agoya i kacokke wa, kadibed ki winyo onyo ki neno” gin acoya pa Klark, vol. IV, P686.

2. John Calvin; “Nyonyo agoya i pako Lubanga pe bibedo mit loyo wango odok got, cwinyo tara, gwokko cik macon. Lubaptic ki kwiya piny gi dong gulubbo magi ki jami mukene mapol ata, ki bot lujudaya. John Calvin ocoyo wer 33.

3. Martine Luther; en lwongo ni, “gin agoya obedo gin me woro baal”. Buk wer me McClintock ki lanyut me buk matego ma miyo ngec i kom wer. Wer vol. VI, P762.

4. Adam Clarke; “wer gin akwana makwo, aketo dok amaro; ento gin agoya i ot pa Lubanga an akwero dok pe amaro. Man obedo gin marac i wer dok atye ma acoyo kwer i kom bal i woro ma lucoc gucoyo i kom lukricitayo”. Gin acoya pa Clarke vol, IV, p. 686.

Tye lukwan me Baibul mapol ma bene gulokko ma lubbe ki i kom gin agoya i woro. Ento magi ducu ocakke ki kwene? Ki i Kanica katolika, dok kit ma dini mapat pat okati kwede ki i katolika oweko gin mapol gubino ki gin agoya gi. Dull ludini mapol mapat pat gitye kalok i kom gin agoya iyoo mapat pat macallo magi;

1. Giwacci Daudi otiyo kwede. Ento omyero waniang ni Daudi obedo ite cik acel ento wan watye ite cik mukene. Pe watwero tiyo gin ma Daudi otimo pien ni en otimo. Ka kumeno ci myero wadok i Jerucalem i mwakki acel acel ducu ka dyero lee me gitum ki mukene mapol ata. Wiyi myero opo ni dano ma gidok bot Daudi pi ginagoya, gidok pire keken, ki dok jami mukene manok ento pe gimito gin ducu ma Daudi otimo. Dok kwan Jon 1:17; 2 Jo Korint 3; Jo Ibru 10:9; ki mapol ata.

2. Giwacci pe okwero me bedo kwede ento pe okwero me tic ki jami mapol i woro dok tii ki gin matye ma twero miyo dwan. Jo Epeco 5:19, meno okwero mukene.

3. Giwacci pe tye gin mo marac. Twero bedo peke niwok ki bedo ki gin agoya i gang, ka nyom, me yweyo wic, ki mukene mapol ata, ento me woro tye pat. Bedo bal me medone i woro ka Rwot pe ocikko [Niyabo 22:18-19].

4. Giwacci konyo i woro wa. Dong pingo Rwot pe ocikko? Ento awacciwu ni en pe konyo ento obibedo kit me woro ka gityo kwede. Meno pe lubbe

ki gin acoya.

5. Giwacci gin agoya me wer tye i polo. Gin acoya pe pwonnyo pi gin agoya i polo. Kadibed ni loko pire, pe nyuttu kit me tic kwede. Wabi bedo ki jami mapol i polo ma pe watwero bedo kwede i woro kombedi.

6. Giwacci gimaro. Adada an amaro mugati ki mat ma yom, ento meno nyutu ni atwero bedo kwede i woro? Lapeny mo peke, wamaro eni, ento Rwot maro?

Ka wa gurre i nino me woro Rwot, myero wapak Rwot ki wer ma meg-wa. Man omyero kitim i cwiny ki i ada. Pimeno omyero wawer ki niang ki i ada ducu. Omyero bene wawer ma lubbe ki gin acoya, dok meno nyuttu kit me pako Lubanga niwok ki i dwan wa. Pe meno keken, ento wer magi ki-kome omyero obed gin acoya. Kun tye matek i kit me cwiny.

Baibul pwonnyo wer i gang woro. Meno aye, myero wayub dwan wa weng i wero wer me Jabuli, wer ki dok wer me cwiny. Niwok ki i wer magi, wa pako Lubanga, wa pwonnye i kin wa, wa gurre dok wacukku cwiny wa keken wa me bedo niye i Rwot. Ber ne tye ma mwonya nining me wero kit wer magi. Ma pe girubbo ki woo nyo ayela ki nyonyo me gin agoya. Ento malubbe ki woro matut, kuc ki ada me tipu wa i ilo dwan wa i pak marom bot Lubanga me polo. Ngo matwero rwatte tutwal? Ngo ma twero miyo cwak? Man gin ma Lubanga mito.

LAPENY

1. Dini pa lukricitayo obedo gin ango?
2. Kwan wang dull mogo me cik manyen ma lubbe ki pwony i kit me wer.
3. Wang dull magi mono pwonnyo pi nyonyo me gin agoya i wer?
4. Mii kit yoo ariyo me wer.
5. Wer me dwan obedo ngo?
6. Tit tyenlok me wer ki nyonyo me gin agoya?
7. Lubanga mito ni wapak en nining?
8. Mii nying lutella dini mogo ma gingene pi kwero nyonyo me gin agoya i woro.
9. Nyonyo me gin agoya i woro ocakke ki kwene?
10. Laro lok mani ma gitiyo kwede me temo lok i kom tic ki gin agoya i woro?
11. Pingo pe watwero dok cen bot Daudi me tic ki nyonyo me gin agoya i woro?
12. Ngo ma kwanyo nyonyo me gin agoya woko ki i woro?
13. Watwero bedo ki gin agoya i paci wa?
14. Man twero ye i woro wa?

15. Kwan Niyabo 22:18-19.
16. Nyonyo me gin agoya bibedo tye i polo?
17. Rwot twero ye gin ma kiketo i woro ma lubbe ki mitti wa?
18. Kit wer mani ma Rwot mito?
19. Mii tyenlok me wer i ka gurre?
20. Mii tyenlok mogo me wer?

PWONY ME APARACEL [11] KOM PA RWOT

Kit yoo mukene me woro en aye camo kom pa Rwot, Yecu kricito ngyo ni dano wigi wil tutwal. Pimeno, omiyo en oweko gin mo anged me lapo wic. Gin me lapo wic man obedo camo kom pa Rwot.

Ma pwod peya wa mede anyim, wek kong wanen kit macallo ocakke kwede. Lokke kweda dong kombedi i Matayo 26:26-28; “ka gitye ka camo cam, Yecu omako mugati, ci olego gum i kome, ka ocalo baro iye, omiyo bot lupwonnye, kun wacci, wugam, wucam; man aye koma. kadok otingo kikopo, kadong opwoyo, ci omiyo botgi kun wacci, wun ducu wumat man, pien man aye remo na me gincikke, ma oo pi jo mapol pi weko bal”. dong ket kong kit ma obedo yot kwede. Yecu Kricito onyuttu ni mugati ma tobi pe iye nyuttu kome onyo ocung pi kome dok myero gicam pi nipo me kome. Dok owacci kikopo, nyo pig olok ocung pi remo ne dok myero gimato me nipo pi remo ne. I kit yoo mukene, Yecu kricito pe mito ni lupwonnye ne myero pe wigi owil pi gitum ma kibi culo pigi i kom yatariya. Dok myero gucam kom pa Rwot kun gimato ki i kikopo ne i nino pa Rwot ducu pi nipo me kome ki remo ne dok meno bigak manyen i wigi.

Walokke wadok i 1 Jo Korint 11:20-29; “pien ka wucokke kacel pe wucamo cam pa Rwotwa, pien wun ducu ngat acel acel kwongo camo camme woko, kun jo mogo bedo ki kec, ki jo mogo gimer meggi woko. Wun mono pacowu pe, ka ma wutwero camo iye cam ki mato mat-gu? Nyo wucayo jo ducu muye Lubanga, kun wuketo lewic i kom jo ma pe tye ki gin mo? Myero awac botwu gin ango? Wumito apwo-wu? Pe atwero pwoyowu pi lok man. Pien pwony ma yam apwonyowu kwede, Rwot aye mumiya, ni, i wor meno ma giketo roro i kome-ni, Rwot Yecu omako mugati; ka dong opwoyo, ci obaro iye, omiyogi, kun wacci, man aye koma ma tye piwu. Wutim kuman me po pira. Kumeno ka gucamo otum, otingo kikopo kun wacci, kikopo man aye gicikke manyen i remona. Wutim kuman i kare ducu ma wumato, me po pira. Pien i kare ducu ma wucamo mugati man, dok bene ka wumato ki kikopo-ni, nongo wutye ka yweko lok me to pa Rwot, nio ka en bidwogo. En mumiyo ka

dano mo ocamo mugati man, nyo omato kikopo man ma kun kite pe myero, nongo en odoko labal pi pyedo kom ki remo pa Rwot. Dano acel acel myero kong okwong ngine kene, ka dong ocak camo mugati i meno ki mato gin ma tye i kikopo meno. Pien ngat ma camo nyo mato kun pe oniang maber i kom gin ma gilwongo ni kom Rwot, nongo en tye ka kelo kop i kome kene ka ce ocamo nyo omato.”

1. Rwot ocako man i dyewor ma kicato en iye.

2. Onyuttu woko ni mugati ma tobi pe iye, tye me nipo botgi pi kome ma gituro pi gin.

3. Kadok okwanyo kikopo ci onyuttu bot gin kit ma myero gumat ki i iye me nipo pi remo ne.

4. Dong kit ma gicamo kwede kare ducu nyuttu too pa Rwot nio wa i dwogo ne.

5. Jo ma gicamo kom pa Rwot iyoo ma pe opore meno bedo bal i kom ki remo pa Kricito.

6. Ngat acel acel omyero kong ungene kekene kadong ocam.

7. Jo ma gicamo kun nongo pe gupore gitwero camo dok mato akemo i kom tipu gi.

Dong magi aye wilok ma en oketo dok wabi timo maber me kwano gi iyoo ma opore.

Kit macallo wamede anyim ki pwony, tye jami mapol ma myero wan-
iang;

1. Rwot pe pwonyo ni omyero kiti ki kikopo acel keken. I kare mukene, dull pa dano mapol gimoko ni omyero kiti ki kikopo acel keken i camo kom pa Rwot, dong lwak gi ducu gigik i mato ki i kikopo acel. Adada, Rwot pe tye ka lok i kom kikopo ento gin matye i kikopo ni. Dong kadibed kikopo acel onyo mapol meno pe kelo apoka poka mo ka gimato me nipo pi remo pa Kricito. I nino mo acel tye laco mo ma ocito ka limo gang woro mo ma gumoko me tic ki kikopo acel keken, dong i cawa ma gimiyu bot en, ci en omato pig olok ma tye i kikopo ni weng. Dong guwacci en dong omato woko weng, ci dong jo mukene ni kono gibi timo ango? En opoyo wigi ni Rwot owacci, “wumat duc ki i iye” man keken aye yoo acel ma nyuttu kit ma dano rweny kwede. Ki i gin mo ma yot calo kikopo ni. Kadibed pe lubbe ki gin acoya me tic ki kikopo acel, ento dong pi yot kom ki tyenlok mukene mapol ata, pore ki ngat acel acel me tic ki kikopo ne.

2. Mapat ki poo pi kom ki remo pa Kricito i camo kom pa Rwot, en tye mupoyo wii ngat mo ki dano ducu ma gigeno dwogo pa Rwot. Ka pe obedo pi tyenlok man onongo pe gitwero camo ne.

3. Camo kom pa Rwot obedo cawa ma ngat acel acel omyero olwod kwede gin mukato anged i kwo-ne. Onyo i cabit mukato mapol anged ka en pe obedo lagen i kwo-ne, dok meno penyo kit kwo ne me neno kit me cwiny i en. Ka en onongo ni kwo ne obedo mupore i nyim Rwot, ci pore ki en me wot anyim me camo kom pa Rwot. Dong ka en onongo ni bal tye i kwo ne, ci myero en otuc bale dok otir kwo ne, meno weko en pore me camo kom pa Rwot.

4. Ka ngat mo pe onginge kekene dok omede anyim ka camo kom pa Rwot ma lubbe ki kit kwo ne ma pe opore, dong me kaka camo ki mato me kwo ma pe bitum, en camo dok mato akemo i kom en. Adada wan ducu pe wapore pien wan ducu lubalo. Dong Rwot ngeyo ni wan ducu pe watye atir dok pi meno ka watiyo tek wa meno bedo ber ma pore ki tic wa, pimeno, ada magi cuku cwiny wa me camo ne. Ento ka ngat acel acel otiyo me anywar, kun pe gwokke, onyo otimo bal Akaka, ci nongo en pe oyubbe me camo kom pa Rwot. En pe birweny doki pi camo kom pa Rwot ma lubbe ki ada ma en bwolle kene ki tam pa dano mapol ma nyuttu ni en tye atir. Ento Rwot ngeyo, dok en myero oyub kwo ne wek en ocam kom pa Rwot i kit me cwiny malubbe ki gin acoya.

5. Pe myero waket cik matek i camo kom pa Rwot. Dong pe mite ni waye ki dano ducu ento kit jo ma rwatte me camo ne. Gin acoya nyuttu ni myero wangi kwo wa. Pi ngat acel acel, ma pe tye dull me kanica me camo ne, dong pe ibed ki awaka, ka en oniang ada ci en bimwole i Lubanga. Ka wakwero ni en pe ocam, ci en pe bimwole i Lubanga.

Me gikko ne, wakwan i Tic pa lukwena 20:7 i kare ma lukricitayo macon guribbe i nino mukwongo me cabit ka camo mugati. Pimeno omyero watim kumeno bene. Ento nino mukwongo mene me cabit? Nino mukwongo ducu me cabit. Anga ma omiyo boti onyo bot an twero me cakko nino me acakki me cabit me bedo nino pa Rwot, mene ma myero wacam iye kom pa Rwot? Ngat mo pe kwede. Ki jone ma gigurre i nino mukwongo me cabit ka woro dok man tye iye camo kom pa Rwot.

LAPENY

1. Anga mucakko camo kom pa Rwot?
2. Kwan Matayo 26:26-28.
3. Pingo ki camo mugati ma tobi pe iye?
4. Pig olok nyuttu ngo?
5. I kare mani ma lupwonye gicamo iye kom pa Rwot?
6. Kwan 1 Jo Korint 11:20-29.
7. Lukorint gubedo ka timo ngo i camo kom pa Rwot?

8. Paulo otyeko peko nining?
9. Paulo onongo ngec ne kikwene malubbe ki camo kom pa Rwot?
10. Tit kit ma too pa Rwot binyutte kwede nio wa i dwogo ne malubbe ki camo kom pa Rwot.
11. Ngo ma bitime ka gucamo i kit ma pe opore?
12. Ento gin acoya loko pi tic ki kikopo acel keken?
13. Loke mono tye pi kikopo onyo gin ma tye i kikopo ni?
14. Camo kom pa Rwot mono pore nining ki dwogo pa Rwot?
15. Tit kit ma camo kom pa Rwot bibedo gum bot lakricitayo acel acel ma camo ki iye.
16. Ento Rwot mito ni wabed mupore ma pwod peya wacamo?
17. Rwatte bot ngat mo me camo ne ka en timo bal akaka?
18. Watwero wacco ki ngat mo ni en pe opore me camo kom pa Rwot?
19. I nino mani me cabit ma myero lukricitayo guribbe iye ka camo kom pa Rwot?
20. Rwot mono omiyo twero bot ngat mo mukene me cako nino mukwongo me cabit pi camo kom pa Rwot?

PWONY ME APARARIYO [12]

MIYO MIC

Me gikkone, wabino i agikki i kit me woro i cik manyen dok en obedo miyo mic. Ka Baibul pwonyo gin mo keken, ci dong en obedo man. Kun jo mapol gipe ki ngec i kom pwony man. Piman wamito neno ngo ma gin acoya loko ma lubbe kwede; wabicako ki neno wang dull ma lubbe kwede.

Lokke kweda i dok i 1 Jo Korint 16:1-2: “dong lok ma mako jogo lim me konyo jo pa Lubanga; kit macalo yam acikko jo muye kricito ma gibedo i Galatia ni guti, wun bene wutim kumeno. Nino mukwongo i cabit acel acel, dano acel acel i kinwu myero opok lim mogo oket pat, kun lubbu kit ma en onongo kwede, ci okan, wek pe gibed ka jogo limwu ki kakoma, madong an ao botwu.” Dong mapwod peya wamede anyim, omyero waniang wang dull eni me nongo wilok ma en keto.

1. Mic man omyero kitim i nino mukwongo me cabit. Pingo? Pien obedo nino ma lukricitayo gigurre iye ka woro dok man obedo kare ma giyero me coko mic gi. Dong nino mukene ni kono? Pe kiloko gin mo ma lubbe ki nino mukene ni. malubbe ki kit cik ma kiketo eni, ni omyero kitim i nino mukwongo me cabit. Pol pa ludini mapol gitye ki ajog gi nyo kare ducu ka gurwatte, kadibed cawa tye me rwatte gi nino ducu. Pimeno kadibed cik man tye dong myero kitim i cawa ma kiyubbu pire ka walubbu cik me gin acoya.

Kanica pa Kricito pimeno girwatte i nino mukwongo me cabit dok meno aye nino ma jo ne myero gumi ki mic gi iye.

2. Lukricitayo ducu myero gumii mic. Adada man kikelo malubbe ki kit ma gin ginongo kwede mapwod peya nino me mic oromo. Rwot pe mito ni jo ne gumi kace pe gunongo gin mo keken. Kadibed kumeno, en mito ni gumii kace gin tye ki kero me timo ne, kape gutimo meno, nongo bal.

3. Omyero gupok lim mogo guket pat kun lubbe kit ma gunongo kwede. I kare mukene, twero bedo pot dek, lee makwo, onyo gin mo keken ma gunongo. Twero bedo lim bene. I kare man wamiyo lim pien dano mapol giloko jami ma gitye kwede ki lim onyo gitiyo ticgi me nongo cente i cabit ducu. Ento meno lubbe ki kabedo, jone, tekarene, kadibed ni ajog ki miyo macallo cente onyo kit jami mogo mapol.

4. Omyero gumii malubbe kit ma gunongo kwede. Man aye, myero gumi kit ma ginongo kwede. Dong ginongo marom mani? Meno dong meg gi dok meno tye pwod ada wa i kareni. Cik manyen pe pwonnyo kit me miyo acel me apar onyo kit ma myero wamii kwede acel me apar wa. Dong pe myero wabed ki akala kala i kit me miyo acel me apar wa pien watye i kare me cik maber ma oloyo cik pa Lujudaya kit ma gumiyo kwede acel me apar gi. Ento ka watye ki cik mupore, gicikke ki gen matut, dong pingo pe wamiyo makato? Aniang ni i lobo Acia kany dano ducu gimito miyone ento gimiyoyi wel manok. I kit yoo mukene, man twero bedo kit ma ngat mo twero miyo ne kwede, ento i kit yoo ducu dano ducu gitwero miyone ma kato kit ma gitimo kwede. Dok bene aniang ni jo Acia gitye ki lim me Cinema, taa ki jami mogo mapol ata. Aniang ni dano magi aye dano me lobo ento ka gitye ki lim pi jami magi, ci dong in itimo ngo ki lim ni? In bene i twero tic ki mogo i kit yoo magi onyo kit jami ma cok kwede. Eyoo kany bene watiyo makato kit ma wabedo katimo ne ni. Ci dong Rwot owacci wamii kit ma wanongo kwede. In i ngeyo ngo ma i nongo dok adii ma omyero i mii. Dong iyoo ducu omyero i mii cente ma pote me kaka ma nyige. I kare mogo, wun jo mukene wutwero miyo mic maber ma loyo cente ma pote ci myero i tam pire. Adada pe atwero wacci ngo ma myero i mii dok pe myero iwac bota, ento Rwot ngeyo ni myero wamii, dong man aye kare bot wa me cakko miyo mic ma kato. Pe i twero yee?

5. Omyero gumede anyim ki mic gi wek pe dok ki jog ma nongo en dong itye. I kit yoo mukene ka gin gulubbu kit pwonnye, ci i oo ne nongo jami ducu dong tye kama opore dong en mede anyim ki konyo lucan matye i cawa meno, dok tye kumeno wa i kare ni. Ka wamiyo kit ma Rwot mito kwede, ci dong wabibedo ki lim ma mite me tiyo tic pa Rwot. Dong ma lubbe ki pwony pa ludini me lobo ni, jo mapol pe gitwero lubbo kit pwony magi

pimeno miyo gigak kare ducu ka kwayo lim. Me kaka miyo kom gi, ci dong gicito woko i lobo ka lego kony. Jo ne mukene gicato karatac, onyo karatac kwan. Gin mukene gitye ki catgi mapat pat. Gin mukene giketo kit tuku me galo wic mapat pat. Ento Rwot ocikko jo ne me miyo mic i kit tic gi, i kit yoo gi wek miti me kanica otum maber. Man aye kit ma Rwot tiyo ki jami ne dok kit ma en tiyo kwede pe watwero tiyo ma kato meno.

Dong wamede anyim me niang wang dull me gin acoya ma lubbe ki miyo mic. Man nonge i 2 Jo Korint 9:6-7; “lok tye kit man ni, dano ma coyo kodi manok, bikayo bene manok, ngat ma coyo kodi madwong, bikayo bene ma bub. Dano acel acel omyero otim kit macallo cwinye mito, labongo wang cwiny moo nyo dic moo. Pien Lubanga maro ngat ma miyo jami ne ki yom cwiny.” Dok kong i nen wilok magi;

1. En owacci wabi kayo malubbe kit ma wa coyo kwede. Dong ka wa coyo manok ci wabi kayo manok. Ka wa coyo mapol ci wabi kayo mabub. Man bene tye ada i kit yoo me pur, i cato wil, dok i kit yoo me kwo ducu. Dok tye ada i tic pa Rwot. Ka waketo mapol iye, ci wabinongo mapol ki iye. Tyenlok ma miyo dano mapol pe ginongo gin mo ki iye ni pien gin pe giketo gin mo iye. Pe i twero mede ki kwanyo ne ki i Kanica labongo miyo ne i Kanica. Lworo maka pien jo mapol pe gigeno ento Rwot keken matero en i loke. Ento omyero watem en. Ka watimo, wabedo ki tek cwiny, wabinongo ni tye ada ka wamiyo mapol ci wabinongo mapol bene.

2. En owacci ngat acel acel myero omii kit ma cwinye mito. Mapwod peya wabino i ot woro, omyero kong wakwong ki moko tamwa ni wabi miyo marom mani. Man aye lok ma Rwot loko pire. Pe myero ikur nio wa i cawa me mic ka i cak temme me kwanyo gin mo me ketone i aduku mic me jogo lim. Ento omyero inge ngo ma i cito ka miyone, kun lubbe ki ngo ma i twero miyo ne kadong omyero i mii.

3. En wacci, pe myero ki mii ki wang cwiny mo onyo dic mo. Meno aye, pe myero i tim pi dic onyo me tek ka i miyo mic. ka i miyo mape i yubbe onyo ma pe i mito timo ne dok i yubbe me gwokone me timo gin mapat, ci dong nongo mic ni tye ma konnye peke pien obedo i kit pa dano ma nongo pe i kit pa Rwot.

4. En wacci, pe i mii pien i tamo ni omyero ki mii. Rwot petye ka teme me diyo in iyoo ma weko in itamo ni omyero i mii. Adada pe kumeno.

5. Dong en wacci, Lubanga maro dano ma miyo ki cwinye ducu. En mito ni i mii nining? En mito ni i mii ki cwinyi ducu pien nongo i mito, dok cwinyi yom pi timo meno. Man aye kit pa lumic ma myero wabed kwede kare ducu.

Me gikkone, omyero waniang ni Rwot kikome owacci, “miyo mot kelo gum ma kato gamo agama” [Tic pa lukwena 20:35]. Atye ki lworro kadibed wan mapol dong waloko meno odoko kilong ni wek okwane ni, “gamo agama kelo gum ma loyo miyo ne,” pingo? Pien dano mapol gubedo ki miti mapol, worro, cani, dong pi meno watyeko yako Lubanga pi ngo ma myero obed mege. Omyero Lubanga okony wan oil wan malo wek wacak dwoko ngo ma myero obed bote i ada. Pe wabibedo kit lukricitayo ma omyero wabedi nio wang ma ka wa pwonnyo yoo me mic ma lubbe ki gin acoya.

LAPENY

1. Ento Baibul pwonyo miyo mic?
2. Adada dano mapol gimiyo kit ma myero gumii kwede?
3. Kwan 1 Jo Korint 16:1-2.
4. Mii nino mani ma omyero lukricitayo gugurre iye kamiyo mic gi?
5. Dong nino mukene ni kono?
6. Ludini mukene ni gimiyo mic gi tyen adii?
7. Lukricitayo ducu mono mite ni gumii mic gi?
8. Ka kono mogo dong pe gitwero miyo ne kono?
9. Rwot mono mito ni jo ne gumii ka pe gunongo i cabit mukato angec?
10. En mito ni gumii kace gunongo i cabit mukato angec?
11. Omyero gumii gin ango?
12. Omyero gumii marom mani?
13. Ento cik manyen pwonyo miyo acel me apar?
14. Pingo wamiyo ma kato apar?
15. Ento dano mono gitye ki lim muromo pi jami ma gimito?
16. Pingo pe watye ki muromo bot Rwot?
17. Tit pingo myero lukricitayo gumii mic gi?
18. Iyoo ma nining ma dull pa ludini mapat pat gitwero jogo lim me konyo ki mitigi?
19. Ci man aye ngo ma Rwot mito ni jone gutim?
20. Kwan 2 jo Korint 9:6-7.
21. Tit tyenlok me coyo ki kayo?
22. Pingo wan mapol pe wakayo mabub?
23. Tyenlokke ngo me miyo kit ma watwero?
24. Ento Rwot mito ni wamii ma nongo cwiny wa cwer onyo ma pe opore? Titiwa.
25. Rwot mito kit lamic ma nining?
26. Anga ma owacci, “miyo mot kelo gum makato gamo agama”?
27. Tit pi lukricitayo mapol ka guo i mic.

PWONY ME APARADEK [13]

BEDO I KACOKKE

Bal acel ma lakricitayo timo en aye pe me bedo i kacokke me Kanica. Ngatmo twero bedo ki gen i kom Rwot nining ka en pe twero woro en muro-mo niwok ki i cokke ki utmegine ka woro? Lok tye ni, en petwero bedo ki gen i kit yoo meno.

Pol pa ludini mukene me wilobo gibedo ki gurre kiriyo i yub me woro pi mwaka acel, meno obedo karama me nwalo Kricito ki nino paska, kun magi ducu peke i lok pa Lubanga. Tye pol pa dano mapol ma gibwolle kekengi i tamgi ni man aye pore me yomo cwiny Lubanga. I tamo ni Rwot obedo anga? Ento me nyiko cok ki paco, pol pa lukricitayo gicitto ka lega kicel kicel. Gimiyo tyenlok me keng lega gi kare ki kare. Obedo ticgi ma gengo gin ki i kacokke onyo boo piny ma tye. En obedo man dok kumaca, ki dok jami mukene. Ento lapenye tye kuman; Ento Rwot twero yee lok me kokogi ni? Kit lukricitayo magi giwacci gin lukricitayo, ento pe gitwero gurre i woro. Ki tung cel, gimede anyim ki timo gin ma gimito timo ne, gitwero cito i tic ma meg gi labongo paro pi boo piny ki mukene mapol ata.

Jo mukene mape gucito i ka lega polgi kati ki lok macallo man “ento an abedo ka lega ki gang” meno twero bedo ber ka Rwot mito ni obed kit meno. Ento, en onyuttu ni jo ne myero gugurre i nino mukwongo me cabit. I timo meno, pe ni myero guleg lega keken ento ka pwonnye, ka wero wer, ka camo kom pa Rwot, ki ka miyo mic gi. Dong ki bot jo ma giteme kengi me woro ki i gang, ci gimiyo mic gi bot anga? Dong camo kom pa Rwot kono? Ku, aniang ni pol pa dano magi pe gitwero mede anyim mapat ki lega i woro gi bot Rwot, kadong gucito maboo kumeno. Ento mite ni ki pwonnyi ni jami mapol tye i woro maloyo lega keken bot Lubanga.

Man tye ada ni i kare mukene lukricitayo gitwero gik woko, twero bedo two ki dong jami mukene ma miyo bedo tek botgi me ribbe i woro. Dong piman, ngatmo pe myero omii lok ma weko en i keng ento nongo myero obed ki tyenlokke. Me mede anyim, Lubanga obiye tyenlok me keng lega pa ngatmo, ento en pe biye koko ma pe tye atir.

Dong kong waneno ngo ma lok pa Lubanga loko pire kene i kom bedo i kacokke me lega. Lacoc me Ibru owacci, “wamoku matek liking i gen ma watuco, labongo tagge atata, pien ngat ma ocikowa-ni lagen. Dok bene myero watamu kit macalo watwero tugo kwede cwinywa kekenwa i mar ki i tiyo tic mabeco, kun pe waweko cokke kacel, kit macalo jo mogo dong guloko odoko kitgi-ni, ento myero wacuku cwinywa kekenwa, makatone kit macalo wuneno nino maca dong tye ka nyiko cok-ki. Pien ka watimo bal akaka ma dong non-

go watyeko limo ngec i kom lok me ada, gitum mo pe dok odong ma gityero pi balwa. Odong kuro ngolo kop keken kun watye ki lworu madwong, ki mac mager ma bityeko dano ma gipyem ki Lubanga” [Jo Ibru 10:23-27]. Dong kong wacit i wilok magi;

1. Omyero wabed lugen kace watye katic ki ngat ma bibedo lagen me tic kwedwa

2. Omyero kare ducu wati tic maber ka watye katic ki dano mapat pat.

3. Omyero pe wawek cekkewa kacel. Mogo i kare meno, dok mogo guweko cokke kacel i kare ni, ento meno pe mitti pa Rwot.

4. Omyero wa ile kekenwa onyo wacuku cwinywa kekenwa me cokke kacel kit macalo nino dong tye kanyiko cokki, man aye, nino pa Rwot, nino me woro, man tye me yubbe pire.

5. Omyero wiwa opo ni, Pien ka watimo bal akaka ma dong nongo watyeko limo ngec i kom lok me ada, gitum mo pe dok odong ma gityero pi balwa. Odong kuro ngolo kop keken kun watye ki lworu madwong, ki mac mager ma bityeko dano ma gipyem ki Lubanga. Man aye ka watimo akaka me keng cekkewa ki dok keng timo gin ma wangeyo ni omyero watim, ci dong Rwot twero larowa nining ka dong wakwere woko? Pimeno, wabi rweny woko ka wamede ki kwo kumeno.

Magi ducu wacci Rwot miti wabed i kacokke me Kanica, man aye lok ma pire tek, dok lok ma rac adada, kace pe watimo. Ento pingo en openyo wa me timo meno? Pingo wabedo i kacokke? Tye tyenlok mapol pi man. Kong dong wanen mogo;

1. Pien ki pwonyo wa me timone kare ducu niwok ki i twero wa ki labol. Dong watyeko kwanone ki i Jo Ibru 10:25, kama ki cikkowa iye pe mekeng cekkewa kacel. Kadok wakwano ki i Tic pa lukwena 2:42, kit macalo lukricitayo macon girwate kwede ka woro, ki dok i Tic pa lukwena 20:7, kama Paulo ki lukricitayo ma gitye i Teroa kun gicokke i nino mukwongo me cabit ka woro. Omyero wan bene watim kit meno.

2. Omyero wabed i kacokke ka woro Lubanga. Kricito owacciwa i Jon 4:23-24 ni Lubanga yenyo dano ma woro en i ada pien Lubanga en Cwiny dong meno gonye ni myero wawore i cwiny ki i ada.

3. Lubanga mito ni wabed i kacokke wek wiwa opo i kome ki i camo kom pa Rwot. Paulo, malubbe ki lok i camo kom pa Rwot, nyutu ni mugati ma tobi pe iye omyero kicam pi nipo i kom Kricito dok ki mato pig olok me nipo pi remo pa Kricito [1 Jo Korint 1:24,25]. Watwero po pi Rwot nining i kit ma en mito ni kipo kwede i kome, nikwanyo ka wacokke i nino mukwongo ducu me cabit katimo ne?

4. Omyero wacokke kawek wamii mic wa malubbe ki kit ma wanongo kwede. Dong ka wadok cen i 1 jo Korint 16:2, Paulo owacciwa ni myero wagurre i nino mukwongo me cabit wek wamii kit ma wanongo kwede. Ngo ma time i kom mic wa ka pe wacokke kacel? Adada watwero kelo ne i nino pa Rwot mukene, dong myero watim kace pe wabedo paco pi two, ki mukene mapol ata. Ento pol pa dano ma gikeng cokke bene gikeng gum me mic, pe meno keken ento gimede ki keng kare ki kare labongo nongo kit woro mo iye.

5. Rwot ocikke me bedo tye i kacokke. Winy cikke ne “pien kama jo ariyo nyo adek gucokke iye kacel i nyinga, an bene nongo atye kunu i kingi” [Matayo 18:20]. Man keken omyero omiwa tam me bedo kalega i Kanica. Pien Rwot owacci ibi bedo kunu kwedgi. Wan mono pe wamito bedo tye ka latela bibedo tye, onyo ngatmo ma pire tek? Ento kany Rwot kikome aye owacci ibi rwatte kwedwa, pe ni pi tyen acel keken, ento kare ducu. Adada pe wamito keng me gwoko lok mateko ma en ocikko kun wacci abibedo kunu.

6. Wamito ni wabed tye iyub me kacokke ducu pi labol ma watye kanyuttu ne. watye ki dog paci ma wamarogi, lurem, dok ki dano me lobo ducu ma gitye kaneno wan. Gineno wan wek gunong labol ma gibi lubbo, gwokke. Omyero wange magi kawek watelgi i yoo mupore. Larregi bicung i kom ticwa maloyo kitma iniang kwede. Paulo ocoyo bot jo Tecalonika ni, “pien bot Lubanga wanen atir ni myero ecul can bot jo muketo can i kom wu, ka dong miyowu yweyo wun jo ma giketo can i komwu, ka wawan bene meno en bitimo ikare ma Rwot Yecu binen iye ma kun aa ki i polo kacel ki lumalaikane matek i dye mac ma lyel” [2Jo Tecalonika 1:6-7]. Watwero bedo kit labol meno ma ka dano gulubo wan ci nongo i ada gin tye kalubo Kricito? Omyero watim. Dok kadi kingo omyero watim. Yubbe kombedi me bedo i kacokke ducu. Bed kunu i wang cawa kikome. Bed laling ki woro matut dok i wor Rwot ki i ada.

7. Omyero wabed i kacokke me lega ki dongo me cwiny, pi ngat acel acel ki dok dull mapol. Ka dull me kanica pe gi ribbe kacel i kanica ci dong twero bedo gin ma atir nining i kin paci onyo boma? Labongo cokke kacel, lwak pe twero ngene i kingi kekengi, pe gi twero niang kerogi, pe gi twero yubbe me tic kekengi, pe gi twero konye i kingi kekengi, pe gi twero cuku cwinygi kekengi. I kit yoo mukene, tic mapol me kanica, en teko, en tyeko, ki mapol ata, en cung matek pi lwakke. Adada, labongo meno ci nongo kanica dong cok too woko. Man aye miyo pol kare wakwano ki i cik manyen me ribbe i kanica ki kama Paulo ki utmegine gicito, gubedo ka rwatte ki gangi lega matino tino. Ki wacciwa ni kadibed wa i kare me auna una ni dull me kanica pwod dok gunongo kare ki yoo me rwatte. Tye ma piretek kit meno wa

i kareni bene ni myero wa rwatte kare ducu ka woro ki dok ka tiyo ticce.

Adada magi aye tyenlok manok ma miyo wacokke i kanica. Ento pe ni cokkewa obed i mitti onyo tamwa ni watwero bedo kicel i dwe acel onyo kicel kicel, ento omyero wacit i nino mukwongo me cabit onyo ka kanica oneno ni pore me rwatte. Gin acoya wacci, “kun pe waweko cokke kacel.” Magi omyero obed ki kacokke ducu ma watwero bedo iye. Omyero Rwot okonywa wek waket tamwa mapol i woro i kwowa kekenwa ka wek wabed dano ma gene adada bot en i cokkewa me Kanica. Ka wabedo lugen bot en i yoo man ci en bi genowa adada.

LAPENY

1. Bal acel mani marac ma lakricitayo twero timone?
2. Lakricitayo twero bedo ma gene ka en pe bedo i kacokke me kanica?
3. Kit kacokke ariyo mani ma pol pa ludini gicokke iye i mwakka?
4. Mii tyenlok mogo ma lukricitayo gimiyo pi keng cokke i woro?
5. Pore mono ki lakricitayo me bedo ka woro ki gang me kaka ribbe i kanica?
6. Lakricitayo ma ada twero mito timo man?
7. I kare mani ma lakricitayo twero keng ribbe i woro?
8. Tit tyenlok ma miyo lakricitayo bino ki tyenlok mapol ma miyo en keng woro?
9. Kwan Jo Ibru 10:23-27.
10. Pingo myero wabed ma gene bot Rwot?
11. Ngo ma nyuttu ka wakeng cokke kacel?
12. Lukricitayo twero poyo wigi nining pi yub me woro?
13. Nino tye kanyiko cok i ngo ki i Jo Ibru 10:25?
14. Ngo ma bitime i kom jo ma gitimo bal akaka?
15. Mii tyenlok mogo me bedo i kacokke kacel i kanica.
16. Mii labol ariyo kit ma kanica macon giworo ki woro.
17. Tyenlok ango ma miyo wabedo i kacokke?
18. Watwero po pi cik pa kricito ka pe wabedo i kacokke?
19. Ngo ma myero watim ki micwa ka wakeng nino me woro pa Rwot?
20. Anga muwacci ibi bedo kwedwa i kacokke wa?
21. Awene ma Rwot bedo kwedwa?
22. Mii labol ma piretek i kom ngatmo ma lubbe ki woro?
23. Ngo ma bedo i kom gurrewa?